

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

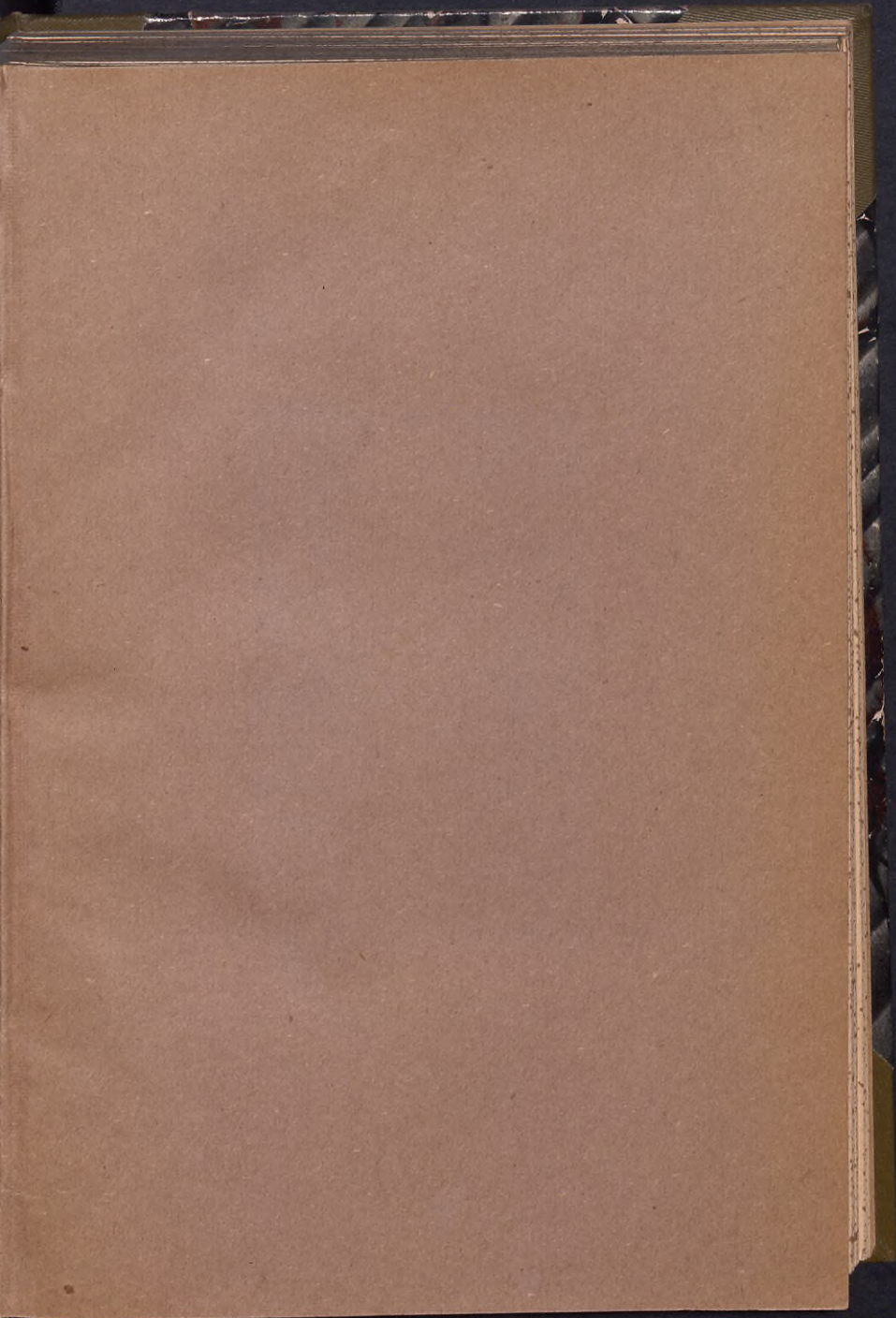

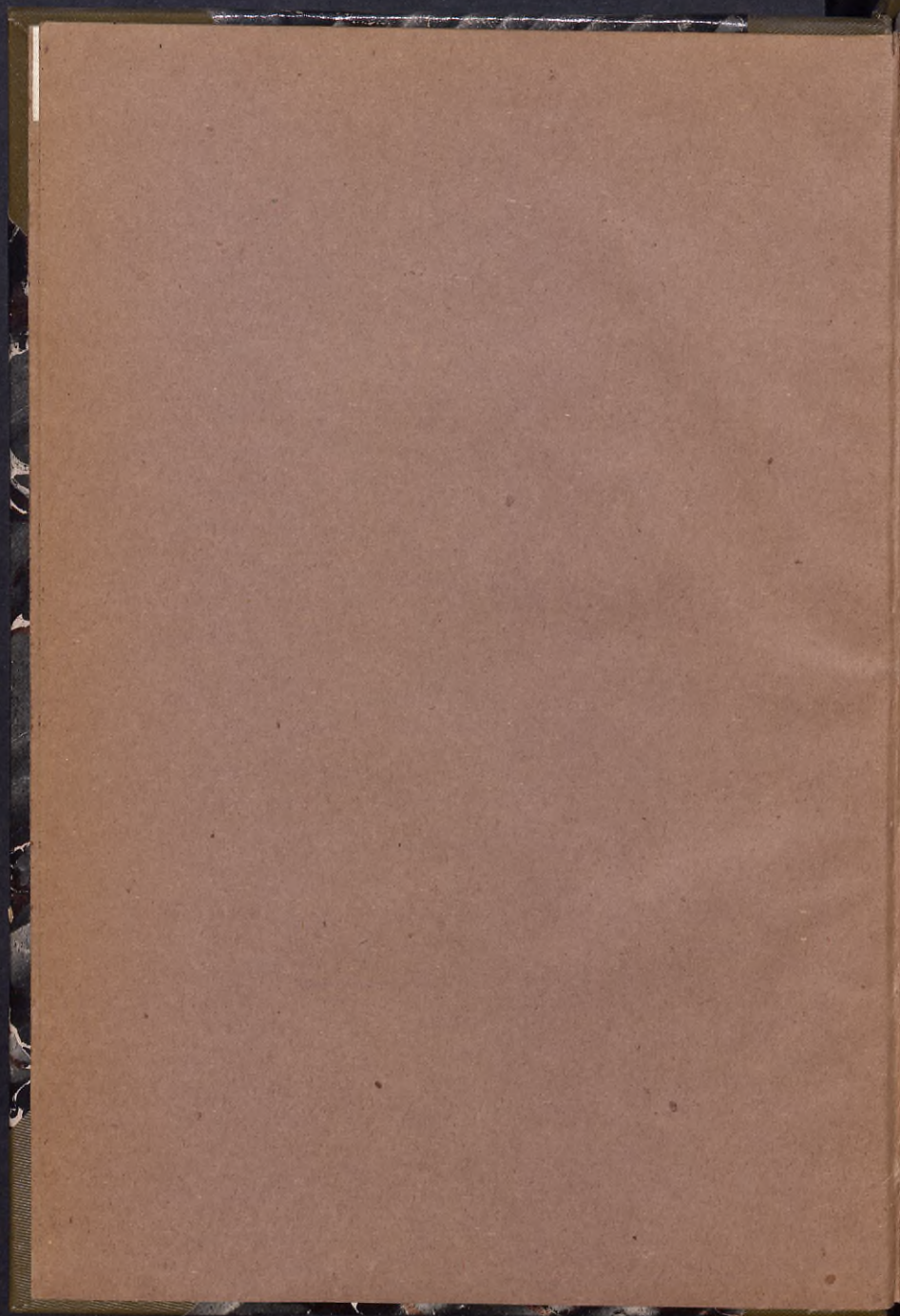
UPPSALA
UNIVERSITET

Litt.
Sv.

*Utskärningen af Göteborgs Handels- och Sjöfartshögskolas
bidrag till den nordiska konstutställningen*

LOTTEN VON KRÆMER

SÅNGER OCH BILDER

STOCKHOLM

1886

WILHELM KRÄMER

STOCKHOLM
1880

LOTTEN VON KRÆMER

SÅNGER OCH BILDER

STÄNGER OCH BILDER

SÅNGER OCH BILDER

AF

LOTTEN VON KRÆMER

STOCKHOLM

1886

STOCKHOLM
GERNANDTS BOKTRYCKERI-AKTIEBOLAG
1886

INNEHÅLL.

BLANDADE DIKTER.

	Sid.
Tendensen	1
Sången	4
Sjung	11
Mikroben	13
Ofvan molnen	17
Arbetaren	21
Trenne nutidsdiktare:	
I. Strindberg	25
II. Kielland och Garborg	29
Fri forskning	33
Lycko-Per	38
Sof	47
Blommor	49
I min villa	52
Aftonstämning	55
Brytning:	
I. Guldharpan	58
II. Åra	64
III. Slut	65
VI. Idyll	68
Qvinnoögat	82
»Iefve Danmark!»	83
Taxnäs	88
Fiolen	91
Upsalaminnen	97
R. F. von Kræmer	106
Till Marianne	111
Ödslighet	116
Döden	121
Arilds saga:	
Inledningssång	122

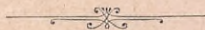
	sid.
1. Jagten	125
2. Herr Kurts brud	128
3. Enviget	130
4. Myrten och törnen	132
5. Toras död	134
6. Korsriddaren	138
7. Försoning	142
Idrott	147

QVINNAN.

Hos Fredrika Bremer	153
Florence Nightingale	162
Tekla Knös:	
I.	167
II.	169
Fri	173
Bunden	176
Den vilseförda	178
Den fallna	180
Hebe	183
Min fromma Anna	185
Föreningen för gift kvinnas eganderätt	189
Dam på modet	190
Frälsningsarmén	192
Louise Michel	195
Helbregdagöferskan	203
Louise Charot	205
Solbruden	208

TVÅ ÖRNAR.

Till fjells!	213
Henrik Ibsen	215
Björnstjerne Björnson:	
I. Synnöve	219
II. Skalden	221
III. Personligheten	223

BLANDADE DIKTER

Tendensen.

Du lilla bäck, bland lundens trån,
Hvad söker du? Hvarthän, hvarthän?
Till djupblått haf vid himlagränsen?
Nog bra; men hvad är då — tendensen?

Du kysser strandens blom och blad,
Der fram du dansar ystert glad;
Men är det nog att blott förtrolla?
Tendensen? Utan den — en nolla!

Först der du drifver qvarnens hjul,
Fastän som uppdämd, kanske ful,
Din kraft du ej förgäfves tömmer,
Men något af tendensen gömmer.

Du vind, som drar från zon till zon
Och väcker eolsharpans ton,
Ditt sus är skönt i trädens toppar;
Men du tendensen öfverhoppas.

Flyg dånande som åskan fram,
Slit rötter upp, vräk stam på stam;
Ty så du odlarns verk ju lättas
Och högt om en tendens berättas.

När fjäriln vingad flyger kring
I vårens väna blomsterring,
Blott leenden han fram vill locka
Men verlden på tendens hörs poeka.

Och lärkan, der i skyn sin drill
Hon slår, hvad syftar hon väl till?
Högt ofvan nyttans gården sväfva
Är ej att fram tendensen häfva.

Och skalden sjelf, som eldigt öm .
Förr sjöng om kärleks ljufva dröm —
Skall djupt hans sång till hjertat tränga,
Tendens, tendens bör lyran stränga.

Idealist som realist,
O, glömmen hvarje skönhetsbrist!
Som snillen i vår tid I glänsen,
Blott om I akten på . . . tendensen.

I hvardagsdrägt, ej högtidsskrud,
Gån nu till konstens gästabud,
I främste bland intelligensen,
Och kritiskt läppjen på . . . tendensen!

Sången.

Efter långa vinternatten
Öde ligga land och vatten.
Vid den bleka gryningsstrimman
Tyst ur dimman
Stiger skogen, nejden all,
Snöhöljd, rimfrosthvit och kall.

Men på nattens iskristaller
Solens blida stråle faller,
Och den klara dagen randas;
Lifvet andas,
Alla floder vakna opp:
Det blir vår med grodd och knopp.

Grönska kläder skog och ängar,
Och på alla grenars strängar
Spela morgonvindar friska;
Bladen hviska.
Fjerran mellan vass och strå
Vikar glimta, himmelsblå.

Bojor brytas, vingar susa.
Hör, hur genom rymden brusa
Verldsackordets millioner
Harpotoner!
Allt, som andas, som sig rör,
Vaknar, jublar. Hör, o hör! — —

Stolt jag grep din sträng, min lyra,
Re'n i ungdomsmodets yra.
Vid din klang fick dunkel aning
Form och daning.
Slöja efter slöja föll —
Månne du hvart löfte höll?

Hvilka syner, hvilka under
Frambesvor i glädjens stunder
Icke du! Och när i klagan
Som i sagan
Allt försvann, hvad lugn och tröst
Göt du ej i sorgset bröst!

Hvarje strömning genom tiden,
Hvarje hjeltebragd i striden,
Som oss öppnat nya zoner,
I de toner,
Du i smärtans eldsdop fått,
Sökte sig ett genombrott.

På de mörka djup, som svalla,
Några regnbågsfärger falla
Du väl äfven lyckats låta;
Mellan våta
Skyar såg du solen le,
Bröt du ljuset såsom de.

I de trumpna sinnens vinter
Du med vår och hyacinter
Kom så leende och yster.
Bort hvar dyster
Stämning som en skugga vek
Vid din glada, skålmska lek.

Men der kärlek sina öden
Glimma såg i aftonglöden,
Vid en purpursky, den sista,
Hoppets gnista
Tändes upp — ett himmelskt bud
Klang i dina strängars ljud. — —

Der, dit brutna strålar tränga,
Skalden älskar lyran stränga.
Mellan berg och bugtig ström,
Ljuf och öm,
Bygger han på enslig plats
Sångens lätta trollpalats.

Så han drömmer solens drömmar,
När helt plötsligt hjertat ömmar
För en broders djupa nöd,
Der till bröd
Denne tigger om en skärf —
Sång, så fyll ditt höga värf!

Du på tusenmila färden
Nog har sett ett grand af verden,
Der bland faror och försåt
Gick din stråt. —
Hvilka skuggor växa opp
Ser du nu kring Pindens topp?

Ej till drömmars töckenkust
Står ditt vakna hjertas lust.
Blott hvad klart ditt öga såg
Grep din håg.
Utan lif och verklighet
Intet ideal du vet.

Folkkär är du till ditt kynne,
Du har tidens nyktra lynne,
Du, lik kraftfull aloës knopp,
Skjuter opp
Sträf ur taggar, döpt i blod —
Vattnad utaf lifvets flod.

Djupt du glöder, men ej smäktar,
Bjuder oss ej gudanektar;
Källans dryck nog duger ock.
Skön ändock,
Utan prål du träder fram
Tätt vid vägens moln af dam.

* * *

Flydd är sommarn, öde skogen,
Hösten samlar säd i logen,
Svarta fåror ristar plogen.
Sång, skall du som fogelns dö
Vid den första flingan snö?

Nej, må blomsterbanden brista,
Ett skall ej sin tjusning mista,
Ett skall dröja, när den sista
Svanen lemnat frusen elf:
Lifvets värma, lifvet sjelf.

Hvarje hymn om lifvet sjungen,
Djupt ur lifskärt hjerta sprungen,
Gror och grönskar liksom ljungen,
Frisk, när alla rosor dö,
Frisk ännu i vinterns snö.

Sång, drick ljus från himlarunden,
Fäst din rot i hjertegrunden,
Att ditt ax i mogningsstunden
Åt vårt folk i lust och nöd
Ger ett näringskraftigt bröd!

Sjung.

Sjung, sjung, lilla fogel i skyar blå!
Du längtar från töcken och dimmor grå,
Der upp du flyr från din tufva.
Sjung, sjung, du lilla, med lust och mod!
Sjung, sjung, der du gungar på strålande flod,
Hvad aningar fylla dig, ljufva!

Om furuskogen ock susar mörk,
Dig vinkar så gladt nylöfvad björk
Och fjärln i blomsterringen.
Du svingar så lätt i det glittrande sken,
Du jublar och somnar se'n på din gren,
Med hufvudet gömdt under vingen.

Som du, vid gyllene strålars språng,
Ditt glada qvitter, jag låter min sång
Ur djupet af hjertat få strömma.
En halfglömd ton jag åter tar opp,
När himlen ljusnar af nyfödt hopp
Och nattens skuggor sig gömma.

Jag fånglas vid stranden af vestans smek,
Der säfven för vinden sig böjer vek,
Dit vågorna drömmande simma.
De vagga min smärta stilla till ro,
De hviska så ljuft om min lycka och tro
Vid aftonens gyllene strimma.

Mikroben.

(Marseille—Neapel—Paris)

1884.

Ännu, ännu dödsklockorna ringa.
Från land till land går förgängelsens bud,
Fast vintern re'n hvirflar sin isiga flinga
Och världen har tröttnat på klagoljud.
Ännu hon gnager, den glupska tanden,
Ännu han flamar, kolerabranden,
Lifsveken flämtar, förkolnar och dör.
Mikroben trotsar den forskande anden,
Mikroben lefver, härjar, förstör.

Fly — fly hvarje fläck, der giftet sig döljer!
Rym undan, rym fort som från sjunkande båt!
Som stigande flod dig härjaren följer:
Han nalkas, han tränger alltjemt framåt.
Man räknar ej mer de fallnes leder,
Bårtäcket, det svarta, allt längre sig breder,
Och dödstelegrammet allt dystrare är.
Den ene förbannar, den andre beder,
Men koleran kommer, snart är den här.

Man fruktar tyrannen, men blindt honom lyder,
Om än man låtsar likgiltighet.
Man lyssnar spändt till hvar röst, som tyder,
Om ock blott i gåtor, hans hemlighet.
Ett vädjande från hans dom icke gifves,
Den bixtsnabt i ödets bok inskrifves.
Som andre despoters hans tid är dock kort
Från fäste till fäste han undan drifves,
Allt längre jagas tyrannen bort.

Den rike sig trodde gjort nog för nöden,
När ut han sträckte till skydd sin arm.
Men åter nu blottade feberglöden
Det djupa såret i folkens barm.
Vampyren lömskt deras blod utsuger —
Hvad än man gör, här plåstra ej duger!
Betänk — hvad sig rör i ditt djup, o tid!
Om ej ditt välstånd bedrager och ljuger,
Till grändens natt ock en ljusning sprid!

I går så en klagan i Napoli hördes,
Så ljuder vid Seinen i dag ett: gif akt!
Paris hade glömt re'n det bud, som fördes
På snabba vingar från hemsökt trakt.
Det hade gjort nog att sin välfärd skydda.
Lättsinnet är livvets förnämsta krydda,
Man lappar så fort alla refvor ihop.
Men ack, några månader endast flydda,
Och åter man uppskräms af ångestrop!

Se, samhället skakas som af en frossa!
Det ifrar, det jägtar, det sjuder af nit.
Dess byggnad är täckt af bedräglig mossa,
Nydaning der kräfves bit för bit.
Sin brèche i dess mur nödropen spränga
Och djupt till de sofvande samveten tränga.
Sin stora mission så koleran får,
När tunga dess moln öfver landen hänga
Och het i hvart öga bränner en tår.

Ofvan molnen.

På alpen, den trotsiga, höga,
Jag stod, när solen gick opp,
Och såg den skönaste taffla
Af fjellar, topp vid topp.

I hyddan vid högsta krönet
Man hamnat dagen förut,
Man väcktes vid hanegället,
Nu hette det: skynda, njut!

Kristalliskt klar var luften,
Ungdomligt frisk och ren,
Och öfver de isiga troner
Låg morgonens flammande sken.

En molnfri dag sig tände,
Och skiftningsrik den gick,
Så skön, så ljuf som den himmel,
Som ler i kärlekens blick.

De stormar, här uppe rasa,
Den natt, här rufvar tung,
Bort vikit för lifvets magter,
För dagens strålande kung.

Snart stod jag dock färdig att vandra.
Jag bilder sett komma och gå. —
Ett kaos af gryende öden
Jag stirrat mig solblind på.

Re'n länge min aning dem målat,
Här skepnad de togo till sist,
Här plötsligt de mötte mitt öga
I hela sin rikdom och . . . brist.

Familjer här slöto sig samman
Och kände sig alla som slägt;
Från »anden i naturen»
Berördes hvar själ af en flägt.

»Dröj», utbrast en landsmaninna,
En resande liksom jag
Och hit af längtan kommen
Att skönt drömma bort en dag.

»Dröj! Här ser hvar dimma jag lyftas,
Som moln här sorgerna fly,
En himmelsk strand der skynta
Jag ser under aftonens sky.»

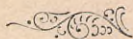
Mitt öga dock fann ingen hvila
Vid westerns gyllene ö,
Jag såg ett skimmer förblekna,
Ljusstrålar brytas och dö.

Jag såg liksom verdens hjerta
Der gjuta sin purpurström;
Med vemod mitt tvifvel afslöjadt
Jag såg i en rosig dröm.

Och förd som på dynande vågor,
Jag kände ett stygn i min själ;
Ur skyarnes dal ljöd ett eko:
Min barnatros farväl.

Snart åter dock stolt sina vingar
Min ande här spände så fri,
Och klinga ur eterrynden
Jag hörde en ny melodi,

En melodi, i hvars toner
Verldsmärtans klagan försmalt.
Och högt från de isiga troner
Förklaradt strålade allt.

Arbetaren.

Jag satt i en krambod och prutade smått,
Det finaste tyg fann jag dammig och grått.
Min spekulation var en godtköpsvara,
Som frestade mig väl för priset bara.
Jag såg på allt, som passar en dam,
Men tog blott ett enkelt Manchesterkram.

»Manchester» . . . Den härden för storindustri'n!
Jag tyckte mig se en jettemaskin,
Jag tyckte mig höra svängas ett gissel
Vid hjulens buller och remmarnes gnissel.
Och plötsligt jag tänkte: hvad äflan ändå
Att fram på en disk detta tyg blott få!

Magnetiskt drog så ett ringa ting
Min tanke in i den dystra ring,
Der febereldar i blickarne glöda,
Der trälar vid trälar i svett och möda
För millionären sin lefnadsdag
Framsläpa vid hjertats tynande slag.

Jag frågat mig se'n: »konkurrensens träl» —
Sjelfständig arbetaren nämnes likväl?
Han planer ju i sitt hufvud kan hvälfva?
Han sjelf och hans likar ju rikta sig sjelfva?
Hvem vågar neka, min fråga ljöd,
Att fri han äter sitt eget bröd?

Han fri? Hvilket hån, hvilken ironi!
Som kuggen, ja, i ett maskineri,
Som nummerhästen vid sporen och tränsen,
Så fri är ock han i verldskonkurrensen.
Men när skall då lösas hans träldoms band
Och sjelf han sitt öde taga om hand?

Om äfven sent, hans timme skall slå,
Om is än ock täcker hvarst hoppets strå.
Se'n rubbad är tron på en jernhård lära,
Idéernas mark sin skörd skall bära,
Och uppgå skall från sanningens pol
För honom och alla en skönare sol.

* * *

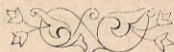
Hans ställning allt mera skall tryggas.
Der sjelf han sin möda ej spar;
Välsignelsens kransar rika
Han flätar för gryende dar.

En man, ej en tanklös våghals,
Han trotsar ej lagens bud;
Sig sjelf och de sina han aktar
I upplyst förtröstan på Gud.

Hans hem skall ej längre blott vara
För menniskolarver ett bo;
Han fostrar och leder de sina
I kärlek, i hopp och i tro.

I ruset, det låga, han söker
Ej glömska af sorger och nöd;
Färädlad, för friheten mogen,
Han sjelf blir de svage ett stöd.

Så lossad ur armodets bojer,
En länk i den stora ked
Af medborgsmän, skall han verka
För släkten i kommande led.

Trenne nutidsdiktare.

I.

Strindberg.

Du tidens febersjuka son,
Till hälften vår, till hälften lån
Från skilda håll, från skilda verldar,
Från alla länders bildningshärdar;

Så är, så måste just du bli,
Titaniskt djerf, obändigt fri;
Din själ — en meteor i stycken,
Hvars bitar smidas ut till smycken.

Och hvilka smycken, hvilken dikt!
Hur bottenärlig hvarje bikt!
Och hvilka leende idyller!
Hvad majskönt ljus, som dem förgyller!

Se, der krumbugtar en satyr!
Der Leviatan etter spyr!
Der en Prometheus väldig hånar
Den himmel, hvilkens eld han lånar!

Der masken rycks af løgn och svek!
Ljungelden lik i trotsig lek,
Du drabbar allt. Snart soln dock åter
Ur molnet ler, och daggen gråter . . .

Då löses blidt din känslas svall:
Då är ditt språk som ren metall,
Fullödiga då orden väga,
Och sanning, sanning de oss säga.

Och skönhet glänser mot oss då
Ur bilder, som helgjutna stå
På jordens breda grund, den fasta,
Den enda ingen törs förkasta.

Du vill blott teckna själens bild,
Som du den ser: än vilddjursvild,
Än varm, med blod af lavaströmmar,
Än ljuf, som smekt af ängladrömmar.

Ja, sådan — än som dolken hvass,
Än liljevek, än vidrigt krass —
Du går oss in på lifvet nära
Och skrattar åt vår gamla ära.

Du nödgar med demonisk magt
Oss blicka ned i hjertats schakt.
Du tvingar trolskt oss eftersinna,
Hvad innerst söndrat man och qvinna...

Kirurgen lik, du skarpögd går
Och sänker sonden i hvart sår.
Men ack, den Tirfing, som du eger,
Blott öfver lik dig för till seger.

Ditt lejon slår omkull sin bur
Och tar ut språnget. Vår natur
Skall lära nu sig sjelf att vörda,
Dess alla strängar blifva rörda.

En här af andar i ditt bröst
I hat som kärlek så fått röst,
I ädelt mod, som öfversvallar,
I tro, som till martyr dig kallar.

De tända lågan i ditt lif,
Och det är de, som bjuda: skrif! —
Med örat tryckt till verldens hjerta,
Lyss, ropa ut dess djupa smärta!

Gif lif och själ, gif verklighet
Åt allt hvad minnet ljuft begret!
Sprid ljus och glans från alla strålar,
Som hoppet i vår sömngång målar!

September 1886.

II.

Kielland och Garborg.

Öfver diktens nya fält, det unga,
Der blott vårbrodd färgar markens bryn,
Bölja skyar, violettblå, tunga,
Glimta blixtar för din häpna syn.

Verlden hoppades i ro få sofva,
Ville taga sig en middagsblund;
Men ånyo mullra åskor dofva,
Rulla ekon genom mörknad lund.

Upp ett yngre slägte plötsigt spritter
Ur sin barnadröm i fredlig dal,
Qualmet gör dess håg än häftigt bitter,
Än förtviflande i namnlöst qual.

Redan i sin lefnads gryningstimma
Stirrar det i häfdens djupa flod,
Blickar ned der lotuskransar simma,
Dröjer tankfullt vid hvar memnonssod.

Likt en fogel, bortskrämd från sitt näste,
Söker det ett skygd, ett hem, ett tak.
Foten liksom saknar säkert fäste,
Den har glidit till en bråddjup vak.

Armt det känner sig och trött sitt öga,
Likt en moder, som sitt barn begrät.
Ack, det vet hvad fädren anat föga;
Re'n så vist, med kinden fin och slät.

Bland allt öfverflöd på andlig näring
Det af hunger varit sugande;
Gaf ock gamla tegen årlig äring,
Strå blott fann det — intet dugande.

Sagodrömmars skymning är till ända,
Så utbrister mornad sångens son,
Intet tomt och falskt hans syn kan blända,
Om ock gömdt vid varma spiselvrån.

Romantiken flytt, dess alla fästen
Ser han söndersmulade i grus,
Från dess gillen gått den sista gästen —
Öppnom dörrarne för luft och ljus!

Nya vägar nu hans snille spanar,
Der han kämpar för ett ädelt mål.
Men hur är det? — När han minst det anar,
Något stjal ur bröst och arm allt stål.

Är han fången i Delilas armar? . . .
Djupt i skog, som förr, dock någon gång
Återser han än, der bäcken larmar,
Huldrors lek och lyss till deras sång.

En oasis han ser i lifvets öken . . .
Liljor små, som i sin barndoms vår,
Der han skimra ser bland lätta töcken
Och i hvarje liljas kalk en tår.

Om brännässlor på den mark han väljer
Frodas helst, likväl hur mjuk, hur vek
Säfven böjs, der han en saga täljer,
Vågen gungar vid hans harpolek!

Trosk är Elsa; och Ett stordåd sedan —
Fans mer spännande en hemlighet!
Brände nyss dig nässlor, stillar svedan
Balsam nu af ljuffig menlöshet.

Så — med medel, ack, hur enkla, ringa, —
Alla hjertats strängar skalden rör.
Ned från himlen vill han elden tvinga,
Blott ett Sodom ej hans varning hör.

Fri Forskning.

I.

Mod.

Framåt, framåt! Österns portar glimma.
Hän mot dolda öden ställs vår färd.
Bakom oss sig lägrar seklers dimma,
Upp ur vågen stiger nyfödd verld.
Högt i toppen vi vår flagga hissa.
Sköna stund! Se, öfver hafvets bryn,
Fenixskimrande och segervissa,
Hvilka bilder möta ej vår syn!

Framåt, framåt så vi våldsamt slungas
Öfver djupen mellan tusen skär,
Men vårt styre är vårt mod, de ungas,
Vår kompass vår sanningskärlek är.
Känn, hvad helsa morgonflägten andas,
Ej han klemar med hvar sinnrik form,
Som med verkligheten fått förblandas,
Sopar bort den kanske med en storm!

Vinden hviner, som ett stjernregn blänker
Hvarje bränning från den salta våg,
Hvarje droppe, som från skummet stänker,
Härligt svalkar, friskar upp vår håg:
Dock så stilla, dock så lugnt vårt öga
Blickar utåt lifvets ocean,
Blickar uppåt mot det evigt höga,
Såsom jorden hän mot solens ban.

Låt ock vemodstunga skyar hänga
Kring de fjerran, fjerran höjder blå,
Låt ock branta klippor vägen stänga
För vår blick, vi vända ej ändå.
Svepas dimmor öfver gränslös öken,
Flammar dock vår fyr elektriskt klar,
Genomträngande dess alla töcken,
Lots och räddning bjudande enhvar.

Framåt, framåt så vi våldsamt slungas
Öfver djupen mellan tusen skär,
Men vårt styre är vårt mod, de ungas,
Vår kompass vår sanningskärlek är.
Högt i toppen vi vår flagga hissa.
Sköna stund! Se, öfver havvets bryn,
Fenixskimrande och segervissa,
Hvilka bilder möta ej vår syn!

II.

Sanning.

Sanning, sanning skall befria världen,
Lydnad bjuder hennes herskarröst.
Dig, som drömt vid stilla barndomshärden,
Vill hon sluta till sitt trogna bröst;
Dig, som vacklar, skall hon kraftigt stödja;
Dig, som hoppas, låter klart hon se;
Dig, som villats, skall hon vägen rödja,
Blott den fege skall hon öfverge.

Allt omfamnande i tidens splittring
Lefver så hon för sitt höga kall.
Der ett tempel åldrats till förvittring,
Vördar hon det ännu i dess fall;
Ser dock vådan af det nit, det tomma,
Som förbyts från skydd till tyranni,
Som gör känslan till en drifhusblomma,
Binder tanken, som skall ila fri.

Till ett jetteträd ett frö hon gömmer,
Som har mognat under sekels lopp;
Om en paradisisk frid hon drömmer,
Som ur mödans kamp skall blomstra opp.
När det skrumpna skal till jorden faller,
Hon en knopp derur sig öppna ser;
När det brytes, dödens fångselgaller,
Lifvets stråle än mot henne ler.

Lycko-Per.

Det porlar vatten från bergets snår,
Det är en hviskning om solig vår,
Som bryter isiga täcken.
Dödt är väl fjellet ännu och stunt
Och djupt in i skogen är allt så skunt,
Men muntert dansar der bäcken.

I vadmal grof och med valkig hand
En yngling nalkas långsamt dess rand,
Till glädtigt lekande bölja.
Den fröjd, som värmer naturens bröst,
Ger mödans son ingen frid och tröst,
Hans dagar i moln sig hölja.

Han tänker på att hur mycket han bedt,
Hon intet löfte dock honom gett.
Men om hon hitåt dock ginge?
Nu kom hon ock öfver mossa och laf,
Helt vårdslöst, som visste hon intet af,
Och lätt som en fogels vinge.

Hon ställer sin korg med linne ner,
Ej med en blick omkring sig hon ser,
Blott tigande kläderna sköljer.
Hon doppar i forsen duk efter duk,
Och han sitter lutad bredvid på huk
Och sqvalpet med ögonen följer.

Han säger, han tröttnat . . . att kanske han har
Mer tur vid den Stora saltsjön. Han far
Till andra gruffält och gården.
Men hit till den ständigt gröna skog
Han vänder nog åter . . . till vännen . . . »Nog!
Tag här litet hjälp till färden.»

Det var ett guldmynt. »Går det ej an
Ta hjälp af en flicka, säg, för en man?
Du menar ej långt det kan räcka.»
Tvertom. Men han trodde hans hårda lott
Hon blott kunde ömka, se'n hon förstätt,
Att intet hans kraft här kan väcka.

»Hon följa honom?» ... Ned blicken hon slog,
Men leendet snart kring läpparne dog. —
»Om redan de skulle sig gifta?»
Nej, först vill hon se hvar han har sitt mod,
Det fans i fars och i farfars blod,
Se'n kunde de hjonelag stifta.

Han tog hennes hand. »Låt mig vara i fred!
Min far var sin egen lyckas smed
Och hyflade sjelf sin tilja.
Du har ett par händer, är kry och ung,
Det kloka vettet fylt mången pung,
Det fordras att kunna och vilja.

»Bland körsbärsträden min faders tak
Der lyfter sin ås. Men res! Stor sak!
För min del om intet jag tigger.
Res gerna för mig, men skynda du får...
Det sägs, att i dagningen båten går...
Re'n lastad i hamnen den ligger.»

Det darrade något i ord och röst,
I vågor häfdes den stoltas bröst,
Och läppen af smärta skälfde.
Ett moln öfver sänkta pannan drog,
På armen åter sin korg hon tog
Och dukarne öfver dem hvälfde.

Hon gick. Hon gick. Han allena satt kvar.
Han upptog en sedel, en brödbit sig skar,
Se'n resten i knytet han gömde.
I skogen var dödstyst. En suck han drog,
Med feberhet hand öfver pannan tog,
Slöt ögonen till och drömde.

Då kommer ur skuggan en nisse fram,
En sådan der gammal och allvarsam,
Gråklädd liten tomtgegubbe.
Han plirar och blinkar, det blänker hvasst
Som stål vid hvarje hans ögonkast,
Som lysmask i mossig stubbe.

»Du gråter», han säger: »är kärlek då allt?
Gå ut i verlden, tag saken kallt,
Det härdar blödiga sinnet.
Din flicka hon är ju så stursk och hård,
Som yfdes hon öfver sin gamla gård.
Slit bort hennes bild ur minnet!»

»Nej, leda troll, jag står dig emot.
Jag har, som granen, här hemma min rot,
Fast litet jag sett af verlden;
Här ser jag skogar och vattendrag,
Här har jag så mången arbetsdag
Sett smältan formas på härden».

Allt mörkare blef det vid skogens bryn.
Och rödgul blickade månen ur skyn
I djupet af skogstjärns vatten.
Upp flög en uggle ur murket bo,
Ett eko dog bort på fjerran mo,
Så ensligt, så ödsligt i natten.

Och dimman drog öfver kärr och brink:
Den gamle gaf gossen hemligt en vink,
Bland berg och klyft de försvinna.
De gå ett stenkast i månens sken,
Det prasslar i snår, det knackar i sten,
Till sist till ett stalp de hinna.

»Jag pröfvat dig nog; slå till blott hårdt.
Vi flytta berg, huru brant och svårt,
Om blott vi ha jern i hågen.
Slå till, minsann, vid ditt hammarslag
Der ligger malmen i öppen dag
Och glittrar som silfver på vågen».

Han vaknade upp. Det morgon var,
Bak skogen bröt fram en stråle klar.
Fort då han ur skuggan hastar.
Se, fartygets rök slår högt mot sky,
Att resa — nej, fegt det vore att fly.
Sin packning han från sig kastar.

Han rifver tyst i sitt stora hår
Och följer med ögonen båtens spår,
Till dess den af klippan döljes,
Klenmodig han varit. Om likt dessa berg
Han skulle fått jern, han ock, till märg?
Af blygselns rodnad han höljes.

»Du varit en stackare, just en mes,
Men nu, när det hviskar ifrigast: res!
Du segrande går ur striden.
Här växer din bergning, blott senan spänn,
Här tomtebolyeka med trofast vän
Dig vinkar måhända med tiden.»

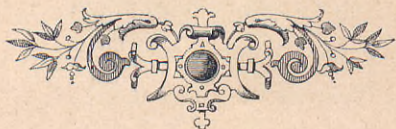
Han vandrar mot kullen — hvilken syn!
Det ljusnar öfver hans ögonbryn.
»Hvad kan henne qvar der hålla?»
Hon står ju der uppe — han hviskar ett namn —
Hon står der och spejar mot öde hamn,
Hvad kan henne så förtrolla?

Så blek, så blek, der »den stolta» ju står,
Och ser efter båten, der fram den går,
Hon skulle då »flyktingen» sakna? —
»Tag här litet grönt till din bröllopskrans!»
Hvad klang i rösten, var detta hans?
Vid den blott kan tillit vakna.

Som Jakob i natten han brottats med Gud,
Och ville hon nu, ack, blifva hans brud,
Hans hjälp och hans ögons blomma,
Så skulle han kämpa en kamp så god,
Fastän till en början förlägen han stod
Med händerna alldeles tomma.

Så talte han dämpadt med nyväckt kraft,
Som om nu först han klart för sig haft,
Hvarför ej den hulda gett vika.
En sådan gosse är kärlek värd, —
Så ser han nu skymta den Nya verld! —
Ja, honom hon godt kan lika.

Sof.

Sof ljuft, du min älskade lilla
Som fogel i bo!
Som vinden bland blommorna stilla,
Sof sött, sof i ro!

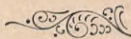
Ack, barndomens lyckliga dagar
Som guldmoln de fly!
Snart, snart kanske ängsligt du klagar
Vid mörknande sky:

»O moder, mig slut till ditt hjerta!
Min fröjd blef ej lång.
Nu vagga, o vagga min smärta
Till ro med din sång!

Som förr i de vårliga tider
Till värmmande bröst
Din älskling nu slut, ty det lider,
Det lider mot höst!

Din fogel, din ensliga lilla,
Ej mera förmår,
De toner han lärde att drilla,
Ack, ingen förstår.

O, moder, o låt mig få ila
Till skyddande bo,
Som förr vid ditt hjerta få hvila,
Få hvila i ro!»

Blommor.

Det skimrar på våg, det klingar i dal,
I grönskande sal
De lummiga björkar sakta hviska,
Sin visa der qvittra trast och siska,
Och göken gal.

Der gungar så ljuft bland väpplingar små
Min blomma blå.
Så vänligt som hon kan ingen mig locka,
Der luftigt och lätt hon svänger sin klocka
På dallrande strå.

När vindens fläkt hennes bågare rör,
En ton jag hör,
Så fridfullt och stilla hon ringer samman
Och kallar till högtid med fröjd och med gamman
Guldsländornas kör.

Konvolveln, den röda, när sol går ned,
Inslumrar i fred;
Men strålar dagen, den fina kalken
Hon öppnar åter för fjärlsskalken
Och lyss till hans ed.

Kungsljuset tändes till bröllofsfest,
En humla är prest,
Ranunklerna vittnen, violen bruden,
Hvar liten vippande ärla är bjuden
Som hedersgäst.

Sitt doft der mig sänder min rosenhäck,
Och rodnar så täck
Af kärlektjusning, bak skyddande taggar.
Och der vid dess knän sin rännil vaggar
Den sjungande bäck.

Men gömd i skuggan af granens skott,
Jag ser dig godt,
Min smultronblomma, du hvita, skära,
Som snart skall glödande krona bära:
Var nöjd med din lott!

Ack, likt en blomma från blommors land,
På kylig strand
Du växt, min sångmö, du hulda, ljufva,
Som rädd der skälfter på perlstänkt tufva
Med kind i brand.

När qvällen sväfvar på guldmoln ner,
Din bild jag ser
I böljans spegel; om glömd, förgäten,
I natten, som kommer med ugglans läten,
Du tåras och ber.

Men strålar morgon i purpurskrud,
Med brutna ljud,
Från blomsterängar, mot himlen höga,
Frimodigt du åter slår upp ditt öga,
Lofsjungande Gud.

I min villa.

När nordan susar derute
Kring blommornas frusna graf,
Och intet min lustfärd hindrar
På tankarnes vida haf;
Då sväfvar tyst för mitt öga
Så vänliga bilders tåg,
Då ser jag ock, när i lindan
En liten gäst här låg.

Då ser jag det trefna hemmet,
Som klang här af lek och sång,
Det älskliga lyckans svalbo,
Som här var fäst en gång.
Jag ser den unga modern
Med pilten, som log så gladt,
När ros och lilja derute
Begravvits i snö och natt.

Då skimrade sol här inne,
Då ljud här idylliskt ras,
Då tittade vänliga tomtar
In genom rutornas glas.
Och än från de glada stunder
Jag ofta här tycker mig se
Ett återsken af blickar,
Som tindrande mot mig le.

Då sprides från dem en värme
Kring hjertat, fast kyligt nyss.
Och diktar jag då en visa,
Berör med en fjärilskyss
En amarin hennes blommor
Och lockar fram ett ackord
Från lyckans paradislunder,
Från kärlekens rosengård.

Ja, slocknar äfven kaminen,
I mörkret jag ser ändå
En ljus madonna med barnet
Framför mina blickar stå.
Till fridsång byts för mitt öra
Då nordans klagan och hot,
Och håfvor af guld och myrrha
Jag ser för den lilles fot.

Aftonstämning.

Den smäckra åran tecknar mjuka ringar
I vattnets klara bryn.

Nu ökar roddarn tagen,
Ty redan skymmer dagen,
Och qvällen sänker sig på gyllne vingar,
Och rosenkantad hänger skyn.

Hur tyst, hur lugnt! Liksom i drömmar hvilat
Den stilla, djupa fjärd.
På dess azurblå spegel
Blott syns ett enda segel,
Och fiskarn mellan grunden hemåt ilar
Med noten halft af sjögräs snärd.

Han nickar stolt. Två bruna piltar vänta
På strandens blanka håll.
Nu landar han belåten,
Nu stå de små i båten,
Och mor der syns på stugudörren glänta
Och helsar honom gladt: god qväll!

Men se! Det mulnar invid himlaranden,
Ett dån i rymden går.
I mörker dagen bytes,
Den klara spegeln brytes,
Och våg på våg sig rullar hän mot stranden
Och högt sitt skum mot klippan slår.

Likt måsens gällt, ett skri hörs luften skära.
Och långt der ute, se,
Der höga böljor stänka,
Tycks sig en masttopp sänka,
Ett ångestrop till stranden tränger nära,
Men fjerran ekon svar blott ge.

Du djupa fjärd, så nyss af purpur målad,
Jag känner dina drag.
Jag skådat hoppets hägring,
Jag skådat lyckans fägring
Af samma frid, af samma glans bestrålad,
Förvandlad, ack, som du en dag.

Brytning.

I.

Hon diktar för sin trolofvade en saga:

Guldharpan.

Hon satt i aftonstunden, när sommarsolen varm
Sig sänkte fjärran öfver björkskogsudden,
Den unga borgardottern, hon satt vid fönstrets karm
I tornkrönt gafvel, stödd mot silkeskudden.

Än drömfullt ögat vändes mot purprad spegelstråt,
Der solen sjunker bortom lugna viken,
Och blicken glider sakta omkring från båt till båt,
Men ännu hennes väntan synes sviken;

Än bort ur qvinnostugan hon smyger från sin dräll
Till skogens djup, långt öfver myr och ängar;
Der ser hon berget öppet i gyllne månskensqväll
Och hör en klang liksom af silfversträngar;

Än skyndar hon från fållan och tysta stegen styr
I skymningsdager till de höga tallar;
Men när hon kommer åter, re'n morgonrodnan gryr,
Och husets folk rundt om på henne kallar.

Så gick hon, och så kom hon, med andar i förbund;
Och sången ljöd i dagar, nätter långa.
När böljesqvalpet tystnat vid strandens kilselgrund,
Hon än satt kvar att återljuden fånga.

Med tomma drömmars gyckel hon kämpade så än,
När fram ur skogen bröt en jägarskara,
Och den, som red i spetsen, af alla riddersmän
I jungfruns ögon ypperst tycktes vara.

Så vördnad och beundran hos henne väcktes varm,
Så hennes hjerta slutligt talat hade,
Så, när hon åter trädde till bonad fönsterkarm,
Med trofasthet sin hand i hans hon lade.

Det var som hundra ögon på henne skådat städs,
Det var som om en verld i famn hon slutit,
Det var som när ett hjerta af ljuffig aning räds,
Som om en ström af ljus kring henne flutit.

Men åter fagert löfvas de hvita björkars strand,
Till egen härd då riddarn för sin maka,
Och böljorna de draga längs djupblå himlarand
Och alla vårens stjernor stilla vaka.

Allt klarare hon skönjer nu i sin kärleks ljus
Det land, hon förr i dimmig bild fått skåda;
Allt mera rörd hon lyssnar nu till den granens sus,
Der lyckan log en gång först mot dem båda.

Så hennes drömlif växer och går sin kungaban,
När spiran hög hon för bland ädla gäster,
När ensam öfver vågen hon segla ser en svan,
I enrum som vid slottets glada fester.

Till helgonen hon beder, men tjasas af sin dröm.
Den lockar, lockar, hur hon sig må vakta.
När andra gå till hvila, hon sitter vid sin söm
Och lyssnar än till ekos röster sakta.

Förgäfves riddarn forskar och fåfängt frågar ock,
Hvad hemlig sorg väl henne smärta vållar,
Till dess hon ändtligt biktar, hur sköna toners lock
I minnet ännu hennes själ förtrollar.

Mitt hjerta är, hon säger, med vik och skogar slägt,
Och allt, hvarpå jag tänkt i lifvets dagar,
Der i de stilla nejder till nyfödt lif blir väckt
Och återklingar i de djupa hagar.

Ock dit mig locka magter, så underbara än,
När på de rika fälten axen gulna,
Och der jag hör i vinden en röst som af en vän,
Som fordom tröstat mig i dagar kulna.

Jag drifves dit tillbaka. O, dit min längtan står,
Jag måste se de hemliga gemaken,
De gamla sagoskatter i bergets dunkla vrår
Och skimren ifrån väggarne och taken.

Men riddarn hörde dyster och mörk på detta tal,
Och mulen teg han för att icke banna.
Då slog hon upp sitt öga, han märkte hennes qual,
Och molnen veko åter från hans panna.

Han kallade sin småsven, befalde fram sin häst
Och förde borgfrun utför vindeltrappan.
I sadeln sjelf han lyfte den ädla fru dernäst,
På hennes skuldra sjelf han fäste kappan.

Från världens sorger fjerran så riddarn för sin brud,
När solen sjunker bortom höga branten,
När äng och dalar skimra i dimmans silfverskrud
Och mellan gräsen gnistrar dagdemanten.

Och hvarje gång till berget han troget henne fört,
Allt mera underskön han henne tycker,
Och hvarje gång hon åter gullharpan sakta rört,
Allt mera ömt hon till hans bröst sig trycker.

Hvad tunga ej kan tolka, ej tanke fatta kan,
Hvad skönast hägrar i vår ungdoms drömmar,
Den sagoerld, den flydda, som så hon återfann,
Från harpans strängar nu i toner strömmar.

Hvad tunga ej kan tolka och tanke ej förstå,
Från harpan klingar då som af ett under.
Af kärlek ljuda bergen, af kärlek himlen blå
Och skogens djup och alla blomsterlunder.

Men ej för sångens lockton och diktens blomsterdoft
Hon glömmar nödens rop och dem som lida.
Hon går att gladt dem bistå långt från sitt höga loft,
Och mod ge hennes segrar dem som strida.

II.

Ära.

Efter Betty Pauli.

Ja, finge jag af ödet ett begära,
Jag valde då, jag vill det icke dölja,
Om än med hån man skulle strax mig hölja,
Jag valde solens ljus, jag valde ära.

O, att re'n här i dunklet kronan bära
Af evig glans, att här vid tidens bölja
Få dessa gudastarka andar följa,
Som med odödlig spis vårt hjerta nära!

Hur sällt att tro, det hvarje dröm du jagar,
Om ock den synes fjerran från dig sväfva,
Skall gå i arf ännu i sena dagar;

Att här ditt namn får vandra än på jorden,
När i dess mull man gått att ned dig gräfva,
Och hjertats glöd en askhög blott är vorden!

III.

Slut.

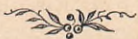
Förbi hvarandra tyst vi gå,
Vår dröm, vår ljufva dröm har flytt.
Men var det ej din skuld också,
Att våren blef i höst förbytt,
Att våra hjertans melodi
I missljud bröts? . . . Ja, du var fri,
Men ack, lik den,
Som fält i striden sjelf sin vän.

Emellan bröst, som till hvarann
Naturen närmat underbart,
I hvilka samma låga brann,
Hur löstes ej hvart band för snart!
Det var ju dock så nyss, så nyss
Till ett vi smälte vid vår kyss;
Och nu jag står
Som skild från dig af tusen år.

Doek när till sist utur mitt bröst
En suck bröt fram, jag bad en bön:
Än skulle kärlek bli vår tröst
Och än en gång, harmoniskt skön,
Med magten af sin högre lag
Föreنا våra hjertans slag.
Med mulen blick
Du bjöd farväl — du gick... du gick!

Du gick. Bakom dig slöts en dörr,
Och ensam, andlös kvar jag stod.
Du gick ifrån mig, du som förr
Mig bättre än jag sjelf förstod.
Jag sträckte mina händer: kom
Tillbaka! — O, att du vändt om...
Men... ej ett ord!
Du gick... Jag stod tillintetgjord.

Du gick? O nej, säg, att jag drömt!
Att jag till nyfödd dag väckts opp!
Att än hvarann vi älska ömt,
Än hysa samma glada hopp!
Min stolthet hårdt ej hjertat gör,
Din evigt blir jag. Hör mig, hör!
Nej, intet svar?
Du gick . . . Och ensam stod jag kvar .

IV.

Idyll.

Funnes en saga, väfd af brutna toner och
strålar,

Ljuf som ett ekoackord, skön som ett gryningens flor;
O, då vore hon min, mitt hjertas dallrande qvåde,
O, min lycksalighetsdröm glänste då fram ur dess
skir.

Sjönges i månbelyst qväll af eolsträngar ett drapa,
Målade midnattssol fjerran dess bilder i skyn;
O, då skulle dess ton, dess sakta försvinnade häg-
ring

Hviska och vinka ännu ljuft som min kärleks far-
väl.

* * *

Redan, du älskade, redan som främling du högst
af mig stäldes,

Ack, och när sedan som vän närmre mitt hjerta
du kom,

Kände magnetiskt jag strax mot en pol af sällhet
mig dragen.

Tanke på motstånd ej fans, fåfängt det varit också.

Aldrig mer vinn jag mig lagt om smak i prydnad
och klädsel,

Aldrig min tankes pil snabbare flugit än nu.

Rikare grodde hvar frö som af himlen sänkts i
mitt inre,

Lyckligt hvar anlag, hvar kraft fann nu sin rikt-
ning, sitt mål.

Hela lifvet i famn af namnlös sällhet och trånad
Slöts; mina drömmars ö sam i ett lidelsens haf.

Allt, från det största och ned till det minsta, i
fädernehemmet

Liksom i regnbågsglans skimrade skönt för min
blick. —

Än kan jag se mig sjelf i min kammare sitta vid
fönstret,

Sitta och märka så tyst duk efter duk med ditt
namn;

Minnas så väl, hur din väg som af slump du så
gladt syntes styra
Ensam i morgonens ljus bort till en källas kristall;
När, liksom källans, en åder så klar rann upp i
ditt hjerta,

Fjällen föllo med ens från dina ögon; när du
Anande såg »hennes» bild, din »Psyche's,» der
uppe, der lönnen
Vaggar sin lummiga gren lätt som ett skuggande
täkt. —

Mins du, der ån som en dräll af silfver bland än-
garne glittrar,
Der öfver doftande fält höjs i den vårliga väkt
Härligt mot blånande skyn en hymn af tusende
lärkor,

Der öfver land och stad majsol ler som en brud;
Mins du der, mins du en höjd, bekrönt af mäktiga
furor,

Skön som en götisk dôme, kransad af helgonkapell?
Mins du, hur der på en stig så plötsligt bland hvi-
skande buskar

Kärlekens runa du skref öfver min leende mun?

Ännu den runans helga mystér djupt väcker inom
mig

Känslan att salig jag stod lyft på ett Tabor mot
skyn.

Mins du vårt språk utan ord, vår evighetsdröm i
sekunder? —

Mins du, o mins du en strand, skuggad af alar
och hägg?

Än kan jag se dig bida allena vid mossiga hällen,
Der mellan grönskande näs böljorna drömmande gå;
Se, hvem dig nalkades då med tysta fjät, när i dalen
Juniaftonens sol göt sina floder af guld;

Se dig med sträckta armar och känna mig dragen
intill dig,

När med ett glädjeskri slöts våra själars förbund,
När i ett enda ackord våra hjertans innersta toner
Smälte vid vågornas suck, fjärilns och blommornas
kyss.

* * *

Var du min lyckas val, det förtegna, men sälla,
re'n länge,

Växte omärkligt jag ock in i din skönaste dröm.
Så våra hjertans rot till ett knöt hop våra väsen,
Genom hvar böjelses band, genom hvar fiber så
fin.

Ständigt trängtade jag till ditt bröst, det varma,
det trogna,

Liksom till nästet en sparf, liksom en biltog ännu
Trängtar hän till den kust, der sin barndoms dröm-
mar han drömde,

Der han, hvad glans honom bjuds, helst ville lefva
och dö.

* * *

Stilla vaggas min trånad till ro, allt sjelfviskt för-
gätes,

När af en dyning jag nås sakta från minnenas
strand.

Fjerran den stranden är och likväl mig så lockan-
de nära,

Manande fram i en syn ljufvaste lifshemlighet.
Redan med hjertats gåtor nu tydda, jag brann att
få gifva

Känslornas mäktiga ström uttryck i handling och
ord,

Längtande ömt till mitt bröst att trycka hvar li-
dande like,

Värmd af allt underbart, djupt och betydelsefullt.
Gladt hvarje tanke jag nedskref för »honom» i
lekande rytmer,

Allt hvad jag anat och drömt, allt ville honom
jag ge.

Himmelssträfvande var min håg och tåligt mitt
sinne,

Luttradt i smärtornas eld, stålsatt i sorgenas is.
O, och ändock, ändock . . . nu efter en följd af så rika
Fröjders stunder min ro flyktad jag ser och min
lust.

Solen gick ned, och moln kring rymderna bör-
jade vandra,

Ej mer i frihet och ljus lyfte sin vinge min själ.
Snart i hvarenda strid för mitt inre lugn blef
jag slagen,

Ack, i en kamp, den jag knapt kände till väsen
och namn.

»Qvinnologik» ej säg: »ärans och fåfångans dröm».
Säg ej att endast en frestande tanke du bjöd mig

förvisa,

Ack, ty jag sjelf gick upp helt i den tanken just då.
Sagan verklighet var och verkligheten var saga —
Ve, att en orm låg gömd så ibland blommorna, ve!
Hon, som du egt som din till hela sitt älskande

väsen,

Sökte att vinna nu blott främmandes bifall och
pris.

Glitter för guld hon bytt och mist det omistliga...

Himmel!

Skarpt som ett ljungande svärd skar mig i själen
ditt ord.

Kunde hvart minne af mig du rycka upp ur ditt
hjerta —

O, hur bedräglig dock är kärlekens smekande röst!
Dignande öfver din arm jag snyftade: tro mig,
jag lider,

Lider med dig; o så lid, lid äfven du då med mig!
Ej om fåfängliga drömmar här fråga det är, men
om lifvets

Innersta, ömmaste nerv; döda den vore — ett mord.

* * *

Kransar, virade gladt i min lefnads paradisvårar,
Bleknade mer och mer, föllo nu samman till stoft.
Heliga löftens stjernor, de klara, nu skymdes af
dimmor.

Slöt du ditt bref ej med ord, ord, hvori gnistan
var släckt?

Trött, liksom sjönk jag ned, der jag stod, och för-
blef som förintad,
Liksom en sträng i mitt bröst sprungit, och allt
hade dödt.

Flydd var din innerlighet; din röst, ditt språk, var
en annans —

Våldsamma stormars brus ljuf är mot tigande köld.
Så likt i sagan ett barn från underlandet förjagadt,
Utstött till straff för sin törst blott efter kunskap
och ljus,

Stod jag re'n ensam, allena i ungdomens härliga
sommar,

Utän din kärleks beskydd, manad att börja mitt kall.

Cendrillonstiden förrunnit. O, dock väl skenbar-
ligen endast.

Känslornas bröllopsdrägt blott mot en annan var
bytt.

Ärelystnad ju är ett slägtarf. Dessutom, hvad vet
jag!

Binds ej i människans lif allt af utvecklingens
lag?

Hjertats idyll sin skördetid har, som ett blomster
på marken;

Moget hvar gyllene ax, skulle nu redas till bröd.

Hvem af oss stred väl då mot den magt, som be-
herskar naturen,

Strängt som despoten, och dock trolsk som en ljuf-
lig musik?

Ej var det jag, du det vet. Men bundet var aldrig
mitt sinne,

Ädel själfständighet städse jag syftade till.

Aldrig mitt innersta väsen ju klängde vid ditt som
en ranka.

Drefs det ej sjelft som ett träd uppåt alltjemt emot
skyn?

Var det dig fjärmare dock och sträckte det der-
före mindre

Längtande mot dig hvar gren, mot dig sin krona,
o, säg!

Tyst! Jag dig ser som med handen upplyft för min
fråga dig värja.

Tiden, den gryende tid här var den söndrande magt.
Sången ej mer nu mig var blott ett språkrör emel-
lan oss båda,

Mellan din dröm och min, mellan två hjertans slag.
Qvinnan var frigjord till sist: i hvad tidiga aningar
antydte

Såg hon med längtande blick stolt nu ett mål för
sitt lif.

Ibsenska dramats, »Ett dockhem's,» grundstoff re'n
låg som i luften,

Dig var det liksom en frost härjat ditt skönaste
hopp.

Ja, så med sorg du dömde och handlade troget
derefter —

O, att du — djupare sett — fattat och älskat din
plikt!

O, att ditt hjerta sig vändt till mig, och för mig
du det öppnat!

Kanske att, förr än vi trott, själens längtan då fylts.
Lättare skulle då känts de bördor, som ödet oss
pålagt,

Töcknen sin slöja då lyft säkert för bådas vår blick.
Ännu, när nytänd vår kommit åter med sippor och
sånger,

Skulle ett eko från förr klingat: vi träffas igen!

O, men nu . . . I villande blå jag famlade ensam,
Jorden ej mera för mig egde en tröstande vän.

Så hela rader af berg, som förtonat i fjerran, ack,
vandrar

Finner på närmare håll höljda i kyliga moln.

Blicka jag vågade ej i den smärtans mörknande
afgrund,

Upp ur hvars djup det blott ljud: skild ifrån dig,
ifrån dig! . . .

* * *

Dagarne gingo, men huru? Ack, utan de vänliga, kära
Bud från en ljusare rymd, vinkar från skönare
strand!

Hårdt var jag straffad — för hvad? Hvert hopp var
härjadt af rimfrost,
Luften var kall och tryckt, stäckt min hängifven-
hets flygt.
Hviskande stämmor, anklagande dig, sig höjde allt
högre —
Kunde jag döma dig, dig som jag älskat? — O nej!
Ej parasitens lif dock, ett lif blott på minnets och
drömmars
Saftlösa, vissnande stam, lefde min kärlek, fast
kränkt.
Lik pelikanen som än med sitt hjertblod när sina
ungar,
Närde ock jag i min själ känslor af ömhet och tro.
Ofta din närhet jag än liksom anande känner, och
tåras,
Än liksom hör jag ditt ord mildt i mitt öra och ler.
Plötsligt det käns, som din hand mig fattade åter.
Dess värme
Väcker på nytt till lif tron på hvart löfte, du gaf.
Så min känsla ännu i beständiga skiftningar brytes,
Som vid en solnedgång strålen i liljornas dagg.

Segrande så i det tysta, fast qvald, än kämpar
min kärlek,

Manar mig städse framåt, trofast, allvarlig och hög.

Fast ej af lagens sigill, ej af kyrkans amen be-
kräftadt,

Fast ej besvuret med ed efter ett dödt formulär,
Är vårt förbund likt en vigsel, hvars helgd intet af-
stånd förringar.

Ännu dess bilders flygt hinna det evigas gräns.

Än, om ock ej som i skyn vid morgonens gryning
en lärka,

Stilla som trastens slag klingar i skymmande qväll,
Helsande vännen, o, än långt bort i villande skogen,
Ljuder mitt hjertas lof, dallrar dess innersta sträng.

Qvinnoögat.

Persisk sång.

Det gråa ögat mig tycks så klart,
Så allvarsdjupt, så underbart,
Med rynkadt ögonbryn så väl,
Som när att le det mest haft skäl;
Men i det bruna skalken ler
Och i det blå jag trohet ser.
Och bak det svarta ögats frans,
Der bor försåtlig, sällsam glans.
Dock hvar jag mött ett eldigt par
Dess slaf jag utan motstånd var.

»Lefve Danmark!»

Från Altona till Roeskilde vid ofridsdagarnes
inbrott 1864.

I.

Amuntionen.

Förstadsgatan, annars tråkig,
Plötsligt nu i tidig timma
Fylles af en hop så bråkig.
Nyhetsgirige der stinna.

Folk i hvarje port sig skockar
Kring plakat med feta stilar:
Preussare i vapenrockar —!
Tummen re'n på hanen hvilar —!

En patrull på kalfskinn dunkar;
Sablars skramla, sporrar klinga,
Och der trögt vårt anspann lunkar,
Telegrafens ilbud svinga.

Men se der, hvad åkdon, stora,
På chaussén, med hjul så höga
Hvilken Midgårdsorm till fora!
Maken aldrig mött mitt öga.

Undrar, hvad som der kan gömmas
Innanför de höga skjulen,
Hvar den lasten väl skall tömmas,
Som man staplat på de hjulen?

Låt oss fråga postiljonen!
Den der junkern skall få bikta.
»Är det?» . . . »Rätt! Amunitionen —
Danmark för sitt trots får plikta.»

Spannen streta, hjulen gnissla.
»Hvar skall denna träng väl ända,
Postiljon?» Han börjar hvissla.
»Den till Danmark når kanhända?»

Närmre danska gränsen skrider,
Ve, den ödesdigra lasten!
Der vid vägen i ett lider
Nu vår extrapost gör rasten.

Der vid krogen bieret flyter,
Och der smakar middagskosten
Nu som bäst en hop rekryter,
Dem till ära klatschar posten.

Men af kalla flägtar buren,
Tränger genom värsta väsen
Till mig i den qvafva kuren
Den holsteinska marseillaisen.

»Schleswig Holstein meerumschlungen»,
Sången stolt och präktigt klingar;
Men man jublar liksom tvungen,
Gråten ned i halsen tvingar.

»Dansken — bah!» Med handen sopar
En och fram ett hånskratt pressar.
Snart der nalkas flere glopar,
Och man tappert tungan hvässar.

Men se der är åter trängen!
»Hell, vårt fosterland, du stora,»
Ljuder skallande refrängen.
Längre skrider . . . dödens fora.

Längre, längre. Henne gömmer
Sent för blicken blytung himmel.
I mitt hörn jag blundar, drömmar,
Ser mig midt i stridens vimmel.

Och jag hör kommandoropen,
Hör de arma, hör de svaga,
Der de föras fram med hopen,
Bedja, ropa, sucka, klaga.

II.

Håll troget vakten!

Solen sjunker. Sorö lunder
Svepa sig i qvällens dok.
Hviskande om sagounder,
Susa sakta ek och bok.

Men på Roeskilds-katedralen
Glimmar än en stråle klar:
Stolta minnen, talen, talen
Maningsfullt om flydda dar!

Talen om de forna tider,
Då så tappert hjertat slog,
Då i ädla riddarstrider
Danmark fick sin dannebrog.

Lilla flock! Håll troget vakten,
Vik ifrån din post ej af,
Om hvar kamp mot öfvermagten
Slöte ock med död och graf.

Taxnäs.

Ljufva dal! Hvad sommaren skönast gaf,
Stilla hägnadt af dina lindars frid,
Sammanfogadt jag skådat
Till ett helt, som jag söker än.

Djerfva tankar pröfvade vingen här,
Eldig känsla klädde sig här i ord,
Gränslös, irrande längtan
Såg sitt mål. — Nu är splittradt allt.

O min barndomsdal, der jag yr och fri
Lekt bland syskon, hvart har din glädje flytt?

Lärkan tystnat och svalans
Tusen löften om dar af guld.

Trädens kronor svaja ej stolt som förr,
Fjärd och vikar glimma ej mer så blå,

Frost, ack, frost har i natten
Andats is på din rosenvår.

Naken skjuter taggiga grenen fram,
Der vi jagat fjärilars lätta par;

Skrattet tystnat och intet
Eko bor der i hällen mer.

Här i skuggan, ack, här vid mossig bädd,
Der min diktnings källa en gång rann opp,

Bladen prassla och vinden
Hvirflar fram som på öde hed.

Syskonlif, hvem väcker på nytt din fläkt?
Ljufva dal, när purpras din sky som förr,
När skall åter vårt segel
Sväfva öfver de blåa djup?

O, bland kära vänner, jag i min dröm
Än, när stilla afton sin slöja sänkt
Kring din sjö, dina stränder,
Ser mig vagga i löfklädd båt.

Och ur upländsk jord med dess gudanamn,
Odens, Tors och Frös, som så mången gång
Sällsamt trollrunor hviska,
Muntert källor jag sorla hör.

Fram ur moln då glänser en stråle klar,
Kysser åter lif i hvar blomsterstånd,
Syskonhjertan sig åter
Öppna gladt som i barndomsdar.

Fiolen.

Lappländsk saga.

Fjerran i den höga norden
Såg en blåögd gosse dagen.
Mellan moar, fjell och skogar
Låg hans faders ringa kåta.
Vid dess stockeld, vid dess sagor
Växte han i kalla vintrar.
Fattig var han till det yttre,
Rik, dess bättre, till det inre.
Dock var silfver ej hans glädje,
Ej den skatt han ville vinna:
Afundsvärd är strida elfven,
Hon har squalpet af sin bölja,
Skogen har sitt sus i vinden,
Skyn är full af foglars qvitter.
Men på fjellet går han dyster,
Går han tystare än alla.

Och hans inres strängar slumra,
Än ej rörda, än ej hörda.
Hvem skall toner från dem kalla?
Så han frågar berg och skogar,
Än förhoppningsfull, än tveksam.

Dagar, veckor, år försvinna
Under mödors jemna skiften,
Och han frågar samma fråga.
Men på enslig stig han möter
Så en dag en okänd qvinna,
Som ur vägen icke stiger.
Der hon trampar, svartnar marken,
Som om elden gått deröfver,
Som om lågor sköflat gräsen.
Nu till honom så hon talar:
»Se, hur renen pilsnabbt skjuter
Öfver ljungbeväxta heden,
Se, hur bäcken, född på fjellet,
Ilar gladt mot dalens sköte,
Och från tältens rad derborta,

Hör, hur gossar, hör, hur flickor
Om hvarandra muntert stoja!
Hvarför går du sluten, yngling?
Har ditt hjerta ingen längtan?»
»Ej till lekar står min längtan.
Hvad jag åtrår är ett under,
Derför går jag ensam, qvinna.
Renens språng mig litet lockar,
Icke bäckens, der i ringar
Sorglöst yster hän han dansar
Mot ett okänt mål. — Hvad vill jag?
Icke stundens lif jag aktar
Värddt att lefvas, värddt att prisas.»
»Kan du se på dagens tummel
Såsom solen, när hon skådar
Fiskens silfverstim i vågen,
Utan afund, utan saknad?»
Gossen ler: »När röd blir ljungen,
Eller kullen åter grönskar,
Glädes jag; och när en vårflod
Bryter isen, smälter drifvan
Bort från klippans bröst omsider.

Som ett eko då förklingar
Hvarje lust till barnafrojder.
Lyftad som på örnens vingar,
Har jag mot fjellens höjder.

Men den bleka qvinnan talar
Åter till den unge drömmarn.
»Fast jag fruktad är i lifvet
Och en hvar mig helst vill undfly,
Fast jag knot och klagan möter;
Följ mig du att verlden lära,
Hur en vän i mig hon eger;
Hur hon skall en balsam finna,
När de sarga mina törnen;
Hur till sist, af tårar vattnad,
Rinner upp en ros i sanden
På den stig, der foten blödde.
Följ mig allvarsfullt och stilla,
Följ mig du, mitt barn», hon suckar.
Intet val den unge eger,
Räds dock ej, och ej han klagar,

Vandrar så utöfver fjellen
Vid ledsagarinnans sida,
Främmande ej mer för honom,
För hans sinne, för hans hjerta.
»Hör mig, hör mig, han utbrister,
Jag dig evig tack skall gifva.
Om försakelsen, om smärtan
Är ditt namn, jag dig vill prisa.
Må du skys af verldens trälar,
Deras dom mig qvittar lika.
I mitt trångmål du mig lärde
Att af trä och djurens tarmar
Bygga mig ett härligt verktyg.
Hell dig, mina tårars amma,
Konstnärsgåfvans fostrarinna!»

När fiolen så är färdig,
När han stryker lätt dess strängar,
Forsen likt hans glädje svallar,
Och hans förr så stumma längtan
Bryter fram i tusen välljud.

Högre, högre stiger kraften.
Från hans stråke, ljuf att höra,
Går en ström af klara toner,
Som till hjertats alla gömmor
Sänder varma, rika flöden.
Vidt utöfver nejden sprider
Ekot ljudet af hans qväden,
Af hans enkla, glada låtar,
Sprungna ur naturens hjerta;
Och der ungmön går i skogen,
Hörs hans ton från läppar röda;
Och der gladt till dans man samlas,
Bringar kinder han att glöda;
Och när långlig tid är gången,
Lefver än hans namn i sången.

Upsalaminnen.

När vårens sånger mig sin helsning bringa
Från Fyris stad med »silverklockans ton»,
Min själ elektriskt rörs, och välkändt klinga
De kära ljud i hjertats telefon.
Som i en dröm de dallra i mitt öra,
Och tanken ilar till den boning säll,
Der ofta förr jag deras bön fick höra
Vid aftonsol, i stilla stjerneqväll.

Jag ser det gamla Vasaslottets salar,
Jag ser mig sjelf der vandra mången stund,
Så glad, så lycklig, medan minnet talar
Från grånad mur, från tornets mörka rund.
Jag trycker trofast tusen varma händer,
Jag sluts på nytt i älskad famn så ömt —
Hvad ljuflig flägt från lifvets blomsterstränder,
Ett eko gömdt, men aldrig, aldrig glömdt!

Jag hör pokalers klang vid högtidsborden
Och gästers muntra sorl i festligt lag.
När tog man icke värden här på orden?
Carl Johan kom, med honom kom en dag
Ock Ryssland zar och Oscar, med gemålen. —
Kung Karl här trådde dansen ung och stark;
Vid mången fest se'n tändes glädjestrålen
Af andre Oscar här som krönt monark.

I minnets prisma här hur sköna färger
Från skilda dagars sol jag skimra ser!
Den verld, som här min tjusning frambesvärjer,
Som Tusen och en natts emot mig ler.
Här ock Fredrika Bremer vänligt trädde
Inom befrydad vänkrets på en tid,
Då än hon sina drömmars bilder klädde
I diktens hvardagsdrägt, i strid som frid.

De skingrats längese'n, de ädla gäster,
Som möttes här vid aftonbrasans sken,
Det sannas forskare, det skönas prester,
Åt alla håll de skingrats längese'n.
Men mången ock, som då stod midt i striden,
Hvars maning genljöd i de ungas själ,
På lagrar lagt sig ned och, trött vid tiden,
Dess larm och oro, sagt ett tyst farväl.

Du hvilar ock i frid, du hulda, kära,
Hvars ljufva stämma bar så mången gång
På sina vingar mjuka, silfverskära,
Vår längtans suck i Geijers sköna sång —
Jag vet ett hjerta dock, som trofast gömmer
Af dina toners klang ett eko än,
Som längtansfullt, när det allt annat glömmet,
Dock frågar: o, när hörs din drill igen!

Här lärde jag min första bön att stamma;
Här stred min tanke djerf sin första strid.
Här känslan smalt i lifvets reningsflamma,
I ungdomsmodets bråda jäsningstid.
Här väcktes jag till qual, till nya öden,
Vid mången tidens gränssten här jag stått,
Och härifrån i stilla aftonglöden
Jag ser hvad lifvet gett — ack, sköna lott!

Så gladt som här vid Flustrets strand ej leker
Den ystra våg, som nyss fått sommarlof.
Så huldt, så ljuft ej vestanvinden smeker,
Som när den susar öfver Eklundshof.
Så varmt som här, i blickar, öppna, klara,
Ej bryter hoppets varma stråle fram,
Och aldrig sköt än Sveriges ungdomsskara
Ett skott som här så friskt på fädrens stam.

Ännu jag ser, hur Valborgselden tändes,
Hur sångartåget nalkas vallens krön.
Mot en i vimlet der mitt öga vändes,
En yngling, smärt och som Apollo skön.
Prins Gustaf är det. Hör! Den hymn, som klingar
Till vårens lof, så ljuf, så underbar,
Är sjelf en flägt ifrån hans snilles vingar,
Ett återljud af hvad han sjelf oss --- var.

Den äkta hemlandssed, den gamla svenska,
Jag här såg blomstra i de trefna tjäll.
Här häfdens stämman ljud, den fosterländska,
Med kämpavisans klang i vinterqväll;
Här såg jag som en bild från tid förgången
Vid orgelns brus de unges lagerfest
Och fann i karnevalerna och sången
Vår egen tidsfärg återspeglad bäst.

Med en vänninna gå på lärosalen,
En Tekla, en Sofia, var min fröjd:
Der snillrik skald oss tydde idealen,
Med blicken ofvan tidens dimmor höjd;
Der, leende med stjernklart barnaöga,
Elias Fries än nya lagrar skar
Och styrde trofast runorna, de höga,
Från blomsterkungens sköna sommardar.

Vi svuro ock filosofiens fana.
En yngling bar den, hög och allvarsam.
I tviflets natt han lät vårt öga spana,
Han lät den vises himmel skymta fram.
Men mer än Platos stjernerymd, den kalla,
Mig tjuste diktens, tjuste sagans verd,
När nya trollspön visste fram befalla
Dess sagoslott vid varm, förtrolig härd.

Med sydländsk klang en Böttiger oss tydde
Sin Dantes djupa, heliga mystik.
Med rosenknoppar der en Snoilsky prydde
Sin unga lyra, re'n så löftesrik.
Der formade en Sander än sin penna,
Ernst Björck tog upp en ton som trastens ren,
Och hvad vår själ förmådde ädlast känna.
I ljuft ackord försmältes af Wirsén.

Här lyfte ätthögar, kämpakummel
Vid dimmig synrand skönt sig för min blick.
Här platsen var för asabragders tummel,
Der gyllne skörd nu ljuft i böljor gick.
Här såg jag än Kristinas herrskarsnille,
Ett irrbloss likt i nordens kulna natt —
Du gåtolika, säg, o säg, hvad ville,
Hvad drömde du, när här en gång du satt?

Och släcktes solen, sändes matt en strimma
Ur brusten sky på gammalt murket hvalf,
I månskensdager skön var qvällens timma,
Der täta kronors löfverk sakta skalf.
Till muren rädd jag närmade mitt öra;
Hvad hatet eggar till, hvad nycken vill,
Jag kunde der i andlös stillhet höra,
Som hade plötsligt tidens ur stått still.

O, der på Fyrisborgens höjd, der borta
Vid fria slätten, i vårt lands Aten,
Hur syntes ej de flydda år mig korta,
När blommor bar på lifvets träd hvar gren!
Från deras drömverld än så månet under
För hjertat eger all sin trollmagt kvar,
En svalkans fläkt i mödans qvafva stunder,
En skogens källa, ständigt frisk och klar.

O därför, o, så länge lefnadsdagen
På sol och ljus mig ännu bjuda får,
I ädla vänner, för det gångna tagen
Mitt hjertas tack i dag liksom i går!
Med öppen famn och vårens kransar friska,
Som i en stilla tempellund, när tyst
I qvällen anderöster sakta hviska,
Jag helsar er vid Gustaf Vasas byst.

R. F. von Kræmer.

Samtidens segrar
Städs voro dina,
Allt du dess ära
Offra förmått.
Tronens och tingets
Talan att föra
Var för ditt sinne
Strålande sol.

Fredligt du fogat
Frihet med visdom,
Mildhet med mogen
Mandom och kraft.
Gästfria hjertat,
Hjelpsamma handen
Gåfvo med gamman
Glädje och hägn.

Krigiska bragders
Blodiga bana
Såg du i seklets
Morgon, men snart
Spejande snillet
Svärdet mot plogen
Bytte, och tingets
Toga du tog.

Stod så med stadig
Hand du vid styret,
Såg så bland dimmor
Dagas din dröm;
Såg många tunga
Töcken förtona,
Ära och lycka
Le mot ditt land.

Framgångens disor
Dröjde bland dina
Söner och döttrar,
Maka och släkt.
Blidt deras blickars
Bifall dig följde,
Huldt de omkring dig
Knöto sin krans.

Lycktats nu långa
Lefnadens möda,
Trött har den gamle
Gått i sin graf,
Gått såsom sommarns
Sol bortom skogen,
Somnat som vikens
Vänliga våg.

Bort öfver bygdens
Böljande blomfält
Höjes en sakta
Saknadens suck!
Stilla, o stilla
Slumre den ädle,
Heder åt hulde
Höfdingens namn!

Träd, hvar de trifvas,
Tyda hans tanke,
Fält, hvar de frodas,
Visa hans fjät!
Samtidens segrar
Vann han som sina,
Uplandets ära
Åldringen var.

Till Marianne.

Bröllopssång i Linköping.

Ånga brud! Det är ett minne,
Som nu klappar på din dörr,
Som vill gästa hos dig inne
I förtrolighet som förr;
Om en plats det blygt vill bedja
I din sällhets rosenkedja,
Vill i hjertats högtidsstunder
Helsa från din barndoms lunder.

Hör, o hör: »det var den gången»
Börjar minnets näktergal.
Lyssna till den ljufva sången,
Till hans drillars madrigal!
På den rika skånska marken
Föddes han i stolta parken;
Der, dit hvita storkar draga
Längtansfullt, han lärt sin saga.

Sjunger han om lärdomsstaden,
I de dunkla bokars lund,
Susa grenarne och bladen
Underbart i qvällens stund.
Elyseiska skuggor vandra
Broderligt der med hvarandra,
Och som höga norrskenslågor
Ljunga deras svar och frågor.

Är det hemmets saga, klingar
Högre än hans ljufva drill.
Syskonglam på dufvovingar
Flyger vindsnabt hvart det vill.
Dina pulsar, låt dem strömma!
Fritt du fröjdpokaln kan tömma,
Känner än ej kärleks låga,
Ej hans sällhet, ej hans plåga.

Snart han kommer dock, så sakta
Smygande som nattens tjuf,
Och, hur än du dig må vakta,
Lika oförmärkt som ljuf.
Se, han lägger svekfullt näten
För en ungdom, yr, förmäten.
Bäst de klinga, skrattet, sången,
Har han dig för alltid fången.

Bygd, som sköljs af Roxens vågor,
Märkte du hvad väg han tog?
Lyddes du till ungmöns frågor,
Der hon gick i lummig skog?
Har hon gråtit, säg, i smärta
Vid naturens modershjerta?
Bred då, tid, som smärtor söfver,
Bred din slöja mjukt deröfver!

Ty den dag, som skönast randas
I vår lefnads töckenverld,
Denna dag, då lifvet andas
Idel lycka, fans hon värd.
Hjertat trifves aldrig ensamt,
Lyckans trollslott byggs gemensamt,
För fördubblad styrka rymmer
Dubbelt fort ock hvart bekymmer.

Men när lifvets sol ej strålar
Ständigt leende och huld;
Gläds, om kärlek ändock målar
Här och der en sky i guld.
Mod som ej i striden svigtar,
Sorg som blicken uppåt rigtar,
Allt som binder hjertan samman
Näring ger åt helga flamman.

Tankar väna, glada, friska,
Icke kan jag tolka er!
Dem kan endast kärlek hviska
Som ett svar, när kärlek ber.
Tag dock huld min minnesblomma!
Af din själ, den rena, fromma,
Får hon först sin färg, den skära,
Doftar först ditt hjerta nära.

Ödslighet.

Ensam ingen är i världen, om ock sällskapsgläd-
jen flyr,
Är ock dagen molnbeslöjad, snart en morgon åter
gryr;
Svallar hjertat menskovänligt, nog uppdyka nya mål,
Nyss ej anad glädjestråle rifver snart på molnen hål.

Ensam — nej! Jag vill en saga ur mitt lif dig
tälja här,
Och du skall helt säkert finna, att inbillningssjuk
du är.

Sätt dig endast i mitt ställe en minut, och vi få se,
Om ej motgift jag dig gifver: se'n du ryst, du gladt
skall le.

* * *

Det var i det vackra Tyrolen,
I en förtrollande dal.
En afton som en spegel
Låg Königs-See's sköna oval.

Jag steg i julen allena
Med förarn, min roddare god.
I bergsbons dräkt, med sin snugga,
Sin åra han sköta förstod.

»Säg, roddare, är det ej vågadt,
Bland dessa klippors stup,
I denna så bräckliga farkost
Att fresta de mörka djup?»

Han smålog allenast, hans trygghet
Min oro skringrade snart.
Allt längre sig sträckte färden,
Och vattnet var stilla och klart.

Min reskamrat varit hindrad
Och stannat hemma i byn,
Jag hade ej nämt om min lusttur —
Men se, hvilken sällsam syn!

Ej ens i drömmen mitt öga
En bild så ödslig har mött —
»Jo, jo», min roddare utbrast,
»Här är det ensligt och dödt.»

Vi hunnit innersta viken.
Der vidtog ett lågländt näs,
Beväxt med tvinande buskar
Och blågrönt fattigt gräs.

Och bortom näset ett vatten
Låg mörkt inom fjellens ram;
Och högst på klippornas fäste
Der tronade väldig en gam.

Jag steg i land allena
Och gick öfver näset fram
Så långt det bar; till hvila
Der inbjöd en murken stam.

Men plötsligt jag greps af en aning,
Så hemsk — knapt mera jag vet.
Jag skyndar åter till ... julen ...
Försvunnen! ... O ödslighet! ...

Jag står som träffad af åskan
Och får icke fram ett ljud.
Har mannen mig grymt bedragit
Och lemnat mig ensam? O Gud!

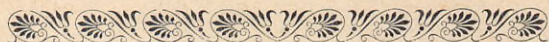
De stupande branter synas
Sig närma allt mer och mer,
Ett gapande svalg sig öppnar,
Jag tycker mig sjunka dit ner —

Och gamen, som sitter der uppe
Och spejar vid forsens fall,
Nu rör han sin klo. Jag arma,
Hans rof jag då blifva skall!

Jag stod som af fasa fjettrad,
Men ropade snart och sprang —
Då hördes ett alphorn ljuda,
Min roddares. O, hur det klang!...

Hans båt låg skynd af en klippa,
Han smålog och sade blott:
»Var lugn! På oss kan man lita!
Jag lurade af litet smått.»

Döden.

Bleker döden hvarje hopp,
Spirar ej vid grafvens urna
Än ett lifvets hjertblad opp,
Än ett frö, det himlaburna?

Brinn, min ande, brinn blott klar
Som en evig offerlåga,
Och du skall en gång få svar
På ditt tvifvels tysta fråga.

Stig, blott stig med mod och fröjd,
Öfver djupets strömmar alla,
Och du hinna skall en höjd,
Der hvart täckelse skall falla...

Nej... Fast mången stjerna klar
Blicken möter i det höga,
Stjernlös natt sin slöja drar,
Aek, i döden för vårt öga.

Arilds saga.

Inledningssång.

När vårsol löser de isiga band,
Der dalen prunkar i furors skrud,
Då ler der emot dig en blomsterstrand,
Och luften fylles af glädjeljud.

Men nalkas du, när stormen tar opp
Sin djupa koral mellan stam och gren,
Och bäcken skummar i vredgadt lopp,
Och furorna blänka vid ljungeldssken —

Då blir ditt hjerta plötsligt beklämdt,
Det varma blodet i kinden kallt,
Din luta klingar doft och förstämndt,
Der nyss åt din dröm hon gaf lif och gestalt.

Hvart gråstensblock på din vildsköna stig,
Der ljuf var hvilan i skuggande lund,
Du ser liksom våldsamt häfva sig
Och hota nedrulla till klippans grund.

En sägen här gått, att i höstlig qväll
Förnams ett genljud ur bergets djup;
Det klang som af sköldar vid remnad håll —
Der skymtade skuggor vid brantens stup.

Likt tunga suckar af längtan och sorg
Från vågorna höjde sig då och då,
Och långsamt ur klippans dimmiga borg
Der syntes en dyster vålnad gå.

I korsprydd kappa der sakta skred
En riddareskepnad med rostigt svärd;
Af darrande liljor han lade ned
På mossig grafsten en minnesgård.

Se'n dess mången yngling vuxit till man,
Och tider kommit och tider gått,
Och der en legend sitt guldflor spann,
Nu drömmer ett bleknadt minne blott.

Men bäcken sjunger sin höstsång än,
Der kullen grönskar i furudal,
Och vän ännu här möter sin vän
I flyende stunder af fröjd och qual.

Fast djupt är sjunken i tidens ström
Korsfararebragden, korsfararetron,
Än klingar derur som i barnets dröm
En sällsam och hemligt tjusande ton.

1.

Jagten.

Jagten går kring blanka sunden,
Löst är hvarje vinterns band.
Tora snabt, med kind i brand,
Spränger fram igenom lunden,
I sin kärleks tvifvel bunden —
Hvem skall fästa snöhvít hand?
Kanske skall i festens vimmel
Henne snart dock visshet skänkas,
Tvännens öden sammanlänkas?
Plötsligt snafvar hennes skimmel
Invid slipprig klippas rand.

Farlig stråt! Men hjälp är nära.
Mot sin räddare hon ler.
Han i ljus sin framtid ser.
Ungmön vill han trohet svära,
Evig trohet, vid sin ära;
Men hon strax dock svar ej ger.
Tusen tankar henne fresta,
Kungligt stolt för hennes öga
Träder Arilds bild, den höga.
Kan hon då vid Kurt sig fästa? . . .
Tyst hon kämpar, tyst hon ber.
Re'n det skymmer öfver fälten,
Trasten ljuft i lunden slår.
Mot sitt jagtspjut stödd hon står,
Dröjande bak gröna tälten,
Skådande i drömmen hjelten
Från de flydda barndomsår.
Hastigt lyftes hennes panna,
Blicken höjs i ljuf förbidan:
Gren och qvistar slås åt sidan —
Andlös ser hon Arild stanna.
Jägarn följt sitt villbråds spår.

Kärlek, ljufva sagounder,
Änglauppenbarelse!
Ack, men arma varelse,
Snart du digna skall derunder.
När de flytt, de sköna stunder,
Ser du din villfarelse.
Ömhetsord från hjertat strömma;
Men helt plötsligt hörs du klaga:
Hvem är jag väl? Ve mig, svaga!
Får min räddare jag glömma?
Allt är blott villfarelse.

2.

Herr Kurts brud.

Ånder spånad och söm
Rinner dagarnes ström
Som en leende dröm,
Och vid harpornas ljud
Redes glittrande skrud
Åt den väntande brud.

Det är sidenbrokad
Med broderade blad
Och juveler i rad.
Och man hviskar och ler,
Och på bruden man ser,
Som slår ögonen ner.

Men vid lekar och skratt,
Om än aldrig så gladt,
Blir hon mörk som en natt.
Hennes själ blir beklämd,
Af en bild blir hon skrämnd,
Af en tanke förstämnd.

Den är plågsam, fast ljuf,
Smyger lömsk som en tjuf,
Som en skogarnes uf,
När mot sparf eller lam
Han ur ihålig stam
Som en blixt skjuter fram.

3.

Enviget.

I nga dagens strålar bryta
Mörkret i herr Arilds själ.
Röster ropa: var ej träl —
Vik ej undan! — Stormar ryta:
Upp med broder plats att byta,
Med hans brud dig sjelf förmäll!
Och han hör ur forsens vågor
Samma dystra mummel stiga:
Våra djup som döden tiga,
Ge ej svar på några frågor,
Ge för hvad som händt ej skäl! —
Vik ej undan! Var ej träl!

Nog! En qväll, när purpurröda
Månen höjs från dimmig strand,
Brödren stå vid klippans rand.
Hugg, som bytas, sår, som blöda,

Tala der om bröst, som glöda,
Om en svartsjuk kärleks brand.
Men herr Kurt i forsen djupa,
Störtande för brodersglafven,
Gömmes i den våta grafven. —
Än vid klippans ättestupa
Lyfts till spöklik kamp ibland
Blodigt svärd af dimmig hand.

Rof för hämdefulla qvalen,
Arild bort, långt bort nu fyr;
Och när morgondagen gryr,
Syns han icke mer i dalen,
Till sin alf i jarlasalen
Sina fjät ej mer han styr.
Hon, som dömts att sueka, sakna,
Huru kort den fröjd hon njutit!
Huru hemskt hvad han förbrutit!
Alla ångerns röster vakna,
Hvarje tanke svindlar yr,
Verlden och sig sjelf han skyr.

4.

Myrten och törnen.

Än sommarns väna färger skifta
I skog, på höjd, på vida fält,
Och lätta fjärilsvingar vifta
Kring lundens blomsterprydda tält.
Hvart litet fjädradt bröst bland träden
Är fullt af ömma kärleksqväden,
Och bäcken i sitt ystra språng
Vet ej ännu af vinterns tvång.

Men snabba vexla ödets lotter,
Allvaret följer lekens spår,
Och snart i brudstol jarlens dotter,
Som blomman i sin fägring, står.
Till dalen länder då ett bud,
En halfqväfd stämma höres hviska,
Och bleknad skälfter vid dess ljud
Den blomman, nyss så vårligt friska.

Du brutna lilja, ödemarken
Väl ej dig synts så tom och kal
Som nu hvar mötesplats i parken,
Som nu hvar grönklädd minnessal.
Din dag du utan sol ser skrida,
Din natt med fasa syns du bida,
O, att dock döden kom med tröst
Och göt sin frid uti ditt bröst!

De flytt, din glädjes sköna stunder,
Din lefnads fröjd är lagd i grift.
Försåtet smög i dina lunder,
Din sällhetsdryck var mängd med gift.
Din dom med blodskrift ser du skrifven.
Hvem skref den väl i ödets bok?
Du står der rättvist öfvergifven
Och höljd i dina smärtors dok!

5.

Toras död.

I nnan natten än lyktar,
Ifrån hemmet hon flyktar,
Den förtviflade brud,
Liksom skrämnd af ett ljud.

Der en vandrare tågar,
Honom tveksam hon frågar,
Om den väg, från hvars spår
Hon förvillats, han går.

»Låt mig gå vid er sida!
Jag skall vandra så vida.
Här jag vågar ej bo,
Ibland ulfvar och lo.

»Hör, hur vindarne rasa,
Jag är isad af fasa;
Se, hur gnistrande vred
Nu den blixten slår ned.»

Hon gör ögon så stora:
»Tyst! Man kallar på 'Tora'!
Ack, herr Arild det är.
På en börda han bär.

Han är böjd emot jorden . . .
Han är hvithårig vorden . . .
Kan man åldras så fort?
O, hvad har du väl gjort?

Hu, din hand är så blodig!
Du som förr var så modig,
Hvilken börda du bär,
Du som var mig så kär!»

Hon står still och hörs snyfta:
»Kunde ock blott du lyfta
Från mitt hjerta en sten! . . .
Men hvar hjälp är för sen.

»Der, der forsen hörs larma,
Vill jag hvila mig, arma,
I den blåa paulun
På de glittrande dun.»

Och i tidiga vekten
Så i fladdrande drägten
Hon med stirrande blick
Ifrån vandraren gick.

Med det böljande håret
Hon försvann in i snåret
Vid den stupande strand,
Som en vingskjuten and.

Att den flyktade finna
Nu kom man, nu kom qvinna,
Men för sent, och snart ljud:
Stackars Tora är död.

6.

Korsriddaren.

Vida kring från helga landet
Tränga underliga rykten,
Växa hastigt under flygten
Öfver berg och haf.
Riddarne vid Kristi graf
Otrons skaror åter hämma,
Högt Te deum upp de stämma.
Korsets segerdagar gry,
Moslems hundar fly.

Väldig står i stridens hetta
En, som aldrig lyft sitt galler,
Aldrig viker, aldrig faller
För en muselman.
Hvar det ropas: det är han,
Hvar han syns sin glafven svinga,
Bräckes halfmånformig klinga.
Hvar han står i stridens flod,
Sjunker Islams mod.

Ensam kom han ock till hären
På den höga svarta hästen.
Hvem han var, den nye gästen,
Visste Balduin blott.
Se'n han lösen fått,
Sågs han blott vid aftonmessan,
Der han ödmjukt böjde hjessan.
Annars kom och syntes han
Blott der striden brann.

I ett bakhåll bröder tvänne,
Hvilka bland de trognes skaror
Ständigt delat samma faror,
Blefvo plötsligt fast,
Och den enes klinga brast.
Deras räddning som den första
Bragd bland bragder, som den största,
Lofsjöngs af en hvar. Välan,
Räddaren var han.

Bägge ropte: du min broder
Lifvet skänkt! O, Herren skrifve
Det i lifsens bok och gifve
Dig en evig lön!
Räddarn höjer nu till bön
Ögat, som var sänkt mot jorden,
Och i ångest dessa orden
Suckar, medan jublet dör:
Hör, o Herre, hör!

Damascener-klingor doppas
Fåfängt i Jordanens vatten,
Trolldomsord i mörka natten
Mumlas fåfängt fram.
Ty till Islams sorg och skam
Segrar än den kristne hjelten —
Man sig frågar tyst i tälten:
Kämpar vid den helga elf
Erkeängeln sjelf? . . .

Men i alla jungfruburar
Sväfvar riddarns bild i drömmen,
Virkas in i silkessömmen
Skönt af fingrar små.
Sjelfva borgherrn svär derpå
Att mer gätlik man ej finnes.
Borgfrun sin förtrollning minnes
Af hvar strid, hvare han lyst,
Hur hon, tjusad, ryst.

7.

Försoning.

Våren sår sin säd af sippor,
Och bland furudalens klippor
Slår en ensling upp sitt tjäll.
Bonden, då han går från plogen
Tyst sin väg igenom skogen,
Möter honom hvarje qväll.

År försvinna efter år,
Hammarn dånar, yxan slår.
Småningom med egna händer
Har han timrat ett kapell,
Grundadt fast på klippans håll.
Dörrn mot klyftans djup sig vänder.
Allt är pyntadt nu och färdigt,
Gudi täckeligt och värdigt.

Och med hvarje dag, som målar
Skog och mark med gyllne strålar,
Blir den gamle mera trygg,
Mera lugn och mindre skygg.
Enslingen ur grottans gömma
Träder oftare än förr,
Sitter vid dess öppna dörr,
Hör hur forsens vågor strömma.
Men när molnhöljd himmel samlar
Dystert hot i åskans knall,
Och det yr från forsens fall,
Efter hjälp den gamle famlar —
Bort ifrån det hemska stället
Skyndar han till botkapellet.

Så en afton dit han hastar,
Rof för mörkrets alla gastar.
Fäfängt! Samma syn derinne
Lika ödslig för hans sinne
Spökar än, och tusen röster
Ifrån vester, ifrån öster

Fylla som i raseri
Kyrkans hvalf med klagoskri:
Missljud, skärande och brutna,
Väsen utan namn och form,
Minnen från det längst förflutna
Brusa fram som nattens storm.
Smärtans alla klagosånger,
Allt som qväljer, allt som skrämmer,
Frambesvärjes af hans ånger,
Ökande en lifslång jämmer.

Plötsligt blifver allt så stilla . . .
Är det blott en stundens villa?
Nej! Han lyssnar . . . Ingenting!
Allt är dödstyst rundt omkring,
Allt som hviskat i hans öra,
Som han dag och natt fått höra,
Detta ljud, som aldrig teg,
Detta prassel som af steg,
Dessa dofva rösters gny,
Som han sökt förgäfves fly —

Vore blott för en minut
Alla afgrundsqvalen slut? . . .
Helga stillhet, helga frid!
O, hur ljuft att vara trött!
Han vill sofva, sofva . . . sött . . .
Hvila efter dagens strid.
Sådant lugn ej förr han känt.
Flyktad är hans sorgers höst,
Bördan lyft ifrån hans bröst,
Ögat, nyss af ångest brändt,
Fuktas af en glädjetår.
Hvad har timat, hvad har händt?
Barndomsdrömmar, ungdomsår,
Allt för blicken lifligt står:
Broderns ynglingagestalt,
Deras lekar, deras kif
Utan afund, deras lif
Under molnfri himmel, allt —
När han log, så frisk till hyn,
Gropen i hans fina kind,
Håret fladdrande för vind, —
Allt står fram som i en syn . . .

Nästa dag i morgonstunden,
När en vandrare kom dit,
Fann han död vid altarrunden
Furudalens eremit.

Idrott.

När morgon gryr
Och vintern flyr
För vårens friska vind,
Då gror hvar frö
Vid sol och tö,
Då purpras skönt hvar kind.

Som lystringsord
Den höga nord
Har i sin hjertsköld satt:
Från forntid grå
Till söner gå
Skall ädla dygders skatt.

Med mod så käckt
Du, unga slägt,
Ock börjat kampen tung;
Den stolta ek
I stormens lek
Blef härdad re'n som ung.

Ja, eken lik,
Stå stark och vik
Ej fegt i stridens larm!
Ditt höga mål
Blott vins med stål
I både bröst och arm.

Mot vantrons tjut
Och dvergars spjut
Bepansra dig med köld!
Sätt upp emot
All världens hot
Din kärlek som din sköld!

Bär fram, bär fram
I stridens dam
Din fana stolt och fri!
Sjung högt i sky,
När åskor gny,
Att din skall segern bli!

Vid stormars sus
Och blixstars ljus
Bortsopas unket qvalm;
Och ädel dust
Ger merg och must,
Gör viljan fast som malm.

För ung ooh fri
Hvad poesi
I kämpalek och språng!
Drag du åstad
Till täflan glad!
Din dag blir skön och lång.

Ack, ungdomsvår,
Hur tiden går,
Förblif hvad städs du var!
På ädel stråt
Framåt, framåt
I mulen dag som klar!

Ack, ungdomslif,
Du varma, gif
Vår verld förtröstans mod!
Fram, ynglingsstam,
Mot målet fram,
Så viljestark som god!

Din vackra dröm
Göm ständigt, göm,
Så ut den likt ett frö,
Som skjuter opp
Med härlig knopp,
När murkna stammar dö!

 VINNAN.

Hos Fredrika Bremer.

Det är en skön septemberdag.
Så härligt Saltsjön blänker
Och, krusad lätt af vindens drag,
Kring julen perlor stänker.

Ett tempel likt i helig lund
Der borta Årsta blickar
Och mellan holmar, skär och sund
Sin helsning till mig skickar.

En liten tös, så blyg och snäll,
Som ensam stått vid stranden,
Snart till Fredrika Bremers tjäll
Ledsagar mig vid handen.

I rankbeprydd verandas frid
Den vördade jag finner,
Der Parsen lik, men änglablid,
Hon sitter tyst och spinner.

Den djupa blicken full af glans
På vikens vatten faller,
Och hjessan skinrar i en krans
Af ljus från rankans galler.

Den frejdade, hvars diktning än
Så kärleksfullt oss väcker,
Mig varsnar nu och som en vän
Sin hand emot mig räcker.

Gladt hennes öga mot mig ler —
»Skall jag väl nalkas våga»?
Då drar hon mig intill sig ner
Att glädjens mått mig råga.

Allt närmre sig hon äfven slöt
Min ciceron, den lilla,
Som, lutad snart mot hennes sköt,
Låg lyssnande och stilla.

Och medan hon höll blicken sänkt
På rosenkindad tärna,
Det var, som om hon drömt och tänkt:
Här uppgick först min stjerna.

Hon börjar tala om en lund,
Hvars träd ej löfven fälla,
Om diktens vår och knopningsstund,
Den underbara, sälla.

»Ja, här vid blågrön saltsjövik,
På denna strand så fager
Jag först förtjuste min publik
Och vann min första lager.

»Här lyddes till mig sländor, bin
Och fjärilar så granna.
Ja, den publiken, den var fin,
Och utan moln dess panna.

»Hur saftigt grönt, hur himmelsblått
Log allt! Hur gol ej göken,
När upp från kojor små och slott
Steg lilasfärgad röken!

»En 'blomning, slutet än i knopp',
Var dikten och dess rike;
Som vinden var dess tankars lopp,
Dess toner lärkans like.»

Hon vänder sakta några blad
I lifvets bok. Hvad gömda
Solglimtar der, hvad bilders rad,
Hvad fullhetshorn der tömda!...

Så fortfar hon: »Än för min håg
Står klart, när, varm af leken,
En gång en örn jag stiga såg
Mot skyn, der öfver eken.

»Då var det, som om uppåt, fri,
Jag sjelf mig mägtat svinga,
Som om vår andes slafveri
Jag vigts att djerft betvinga.

»Så menska, menska mer och mer
Jag blef och manligt modig.
Likväl ej sällan sjönk jag ner
Med vingen slapp och blodig.

»Dock länge ej. För nerv af stål
Jag hindren såg försvinna.
Högt stälde jag min diktnings mål,
Och högt mitt mål som qvinna.

»Som qvinna — ja! Jag såg nu klart,
Nu fjäll från blicken föllo,
Och höga syner underbart
Sitt intåg hos mig höllo.

»Långt från ett skede, dimmigt, grått,
Från Eddans sagotider,
Mig som ett fjerran eko nått
En röst — om qvinnans strider.

»Den trängde fram med harpoljud,
När ögonen jag lyckte,
Från Valans sång, från Nornans bud.
En tyngd mitt sinne tryckte.

»Men upp sprang fjädern fort. Hvert band
Jag bröt. Var detta, innan
Man ännu lyssnat till George Sand,
Den mäktiga skaldinnan?

»Jag vet det knapt. En luftström drog
Elektriskt fram. I sången
En dissonans mitt öra slog:
Ack, qvinnan än är fången!

»En sanningstörst, mer stark än förr,
Mitt hjerta kom att bränna:
Till skatten sprängom fångslets dörr!
Murbräcka blef min penna». —

Så hänförd, hon kring rymden vidt
Sin tanke låter ila;
Utbrister nu: »Jag lefvat, stridt,
Men snart är tid att — hvila.

»Sann qvinlighet jag sökt, hur än
Min lefnads dom må blifva;
Sann qvinlighet, — se der, min vän,
Det arf jag velat gifva.

»Förgängelse är dock vår lott,
Vår röst skall snart förklinga;
Men spire skönt hvad bäst vi sått,
Var också måttet ringa!»

Hon tystnar. Dagens sköna sol
Från fästet stiger neder,
Ett sken af rosor och viol
Sig öfver viken breder.

Hon reser sig, en minnesskänk
Hon räcker åt min älfva,
Och öfver kinden likt ett stänk
Af aftondagg syns skälfva.

Min hand hon trycker varmt i sin —
Den värmen än jag känner —
»Farväl! Jag måste nu gå in.
Farväl nu, kära vänner!»

Mig tycktes luften full af sång
Och profetior höga.
Jag gick, jag gick min stilla gång —
Snart slöts se'n hennes öga.

Florence Nightingale.

Hell dig, Florence! Hell dig, ädla, höga,
Du, för hvilkens klara siaröga
Bättre tiders morgonsol rann opp!
Hell dig, du, som, tillitsfull och trogen,
Följt naturens röst! — Till skörd re'n mogen
Är din helga sådd, du Albions dotter:
Uppfyldt, uppfyldt blifva skall ditt hopp!

Der sin fåra plöjde krigarlodet,
Gladt beredd att offra hjerteblodet,
En axplockerska på dödens teg,
Såg du, klarsynt, fredens skördar växa,
Gaf Europas folk en kärlekslexa,
Men som kräfde tid att rätt begrundas —
Kainshatets gamla rot är seg.

Re'n på Krim, bland kulorna och svärden,
Fann dig med beundran en gång världen
Troget fylla en hjeltinnas kall.
Vän och fiende dig voro lika.
Ej din kärlekspligt du kunde svika:
Lik en härold, sänd från högre zoner,
Gick du midt i lidelsernas svall.

Äfven menskovännens röst förklingar,
Endast handling ger åt sanning vingar,
Endast kärlek är ett skaparord.
När, o Florence, du i främlingslandet
Lade på de sårade förbandet,
Blef ditt namn på minnets taflor ristadt,
Blef det älskadt äfven högt i nord!

»Qvinnofrågan» du dess eldsdop gifvit,
»Systerkallets» helga lag du skrifvit,
Fosterland med mensklighet förent.
Må ditt mod till ädla bragder mana,
Ditt exempel vinka som en fana!
Qvinnan ock kring händelsernas roder
Gripa skall, så har ditt snille ment.

Qvinnan i vår tid ej blott vill bära
Dagens tunga; många högre, kära
Pligter ser hon, rättigheter få.
»Är jag då ej värd medborgarinnans»?
Så ett upprop höjes, hennes, qvinnans,
Och ett sus af höga tankars vingslag
Med det ropet hörs kring landen gå.

»Re'n på tinget», säger hon, »jag kräfva
Vill en plats för mig, och rösten häfva
Varnande, när stridens timme slår.
Så blott vill jag följa hjertats maning —
Qvinnans värnpligt re'n i sagans aning,
I valkyrians segerstolta skepnad,
Skymtar fram från dunkla forntidsår.

»Fastän svag,» hon säger, »vill jag kämpa,
Men mot kriget sjelft, och stäfja, dämpa
Med min kärleksmagt allt hat och kif.
Folkens blodsskuld får ej qvinnan dela,
Hennes hand skall just det brutna hela.
Ej i dödens men i livvets lundar
Grönskar mensklighetens fredsoliv.

»Derför mig, som ingen fördom söfver,
Kallet gäller. Verlden mig behöfver!
Smickrets sorl mitt val ej hindrar mer!
Största offer vinner största ära.
Florence' mod skall Florence' lager bära.
Mot de nya, hemska dödsredskapen
Jag min kärlek som ett pansar ser.

»Hvilka fasans rop der mellan liken,
Der bland dödar jublar politiken!
Liksom vågor i oändligt tal
Ur de dunkla menskoödens källa
Dessa röster mot mig mäktigt välla,
Mana mig den ädlas fjät att följa,
Der hon gick att lindra nöd och qual.

»Sköldmöns eld i kristnad kärleksifver
Är den förebild mig Florence gifver,
Der i stormig tid hon led och stred.
Med ett nät af känslotrådar fina,
Utbredt som en underjordisk mina,
Qvinnans nit skall våld och veld betvinga,
Bana väg för broderskap och fred.»

Tekla Knös.

I.

Det var, när maj, af vestanvindar buren,
Till sångarhof i våra lundar drog;

Det var, när tjusning i hvart öga log,
När solen åter sprängde töckenmuren
Och segerjubel genomklang naturen.

Då drefs ock du att, som en fogel fri,
Din stämman blanda med dess harmoni.

Du lyran grep. Hvad blickar blyga, brydda!
Hvad skymningsdager ljuf, hvad hemlig fröjd!
I ögats milda glans din själ låg röjd,
Liksom, när dagens stormar äro flydda,
Ett skimmer dallrar öfver skog och hydda! —
Du vann beundran, hjertan till dig drog,
Ty blott för andras fröjd ditt eget slog.

Att skåda dig var diktens vår att skåda:
En blomsteräng i daggig morgonstund,
En silfverflod i skuggig rosenlund,
Der löf och grenar solen blott förråda,
Der dagar glimta fram liksom af våda.
Det var en syn, så mystiskt aningsrik;
Der brann extas, der drömde romantik.

Hvad flyktad fröjd! Fins nu för hjertesvedan
En balsamört i aftondaggens bad?
Det blifvit höst. Hur många gula blad
Nu torra prassla under foten redan!
Hvar är nu rosen, hvar är nu resedan?
Hur mången tidens vexling blef ditt rön,
Du, som din vår dock knoppas såg så skön!

Haf tröst! Den åder, som sin källa leder
Från diktens lund, ej vet af tidens magt.
Der växer frisk vid hennes våg — gif akt! —
En blomsterkrans, som icke vissnar neder,
Som om en plats bland minnets rosor beder.
Hell den — hur tung än hänger himlens pell —
Din liras daggbegjutna immortell!

II.

Så dystert som i öde lunder,
När rosen bleks och faller af,
Är lifvet, när en kraft går under,
Som hopp om sköna segrar gaf.
I moll nu svenska lyror klaga,
I ömma blickar tårar stå;
Ack, ändad är en lefnadssaga,
På sång och kärlek rik som få.

Förstummad är den sträng, som klingat
I våra hem så vekt och gladt;
Det trollspö bräckt, som fordom tvingat
Ur hvardagsprosan sångens skatt.
Som dagens sol hvart stoft förgyller,
Om än så mörkt, så ock din sång
Hvart hjerta skönt med ljus uppfyller;
Derför din död — en solnedgång.

Du var befryndad med det bästa
På djupet af din samtids håg,
Och på din duk du visste fästa
Så mången hägring från dess våg.
Som eolstoners sus för vinden,
Du klagar än elegiskt öm,
Än leker gladt, med ros på kinden,
Som barnet i en julnattsdröm.

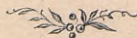
Men bräddadt skänks ej strax oss måttet
Utur Kastalias rena svall.
Vid portarne till sagoslottet
Vårt svärd först draken dräpa skall.
Ditt glada mod man sökte kufva.
En afundsblixt ur molnen bröt,
Mot dina suckars turturdufva,
Den arma, ljugande han sköt.

Du saknade, man högvist sade
Den sanne skaldens tjusningsmagt,
Och dig till last det just man lade,
Som var förtjenst: din fina takt.
Men den dig rätt sig kunde närma
Och qvinnan såg, ej skalden blott,
Snart lärde af ditt hjertas värma,
Hvad aldrig kall kritik förstått.

Att älska, lida, le och gråta
Var doftet af din diktnings blom,
Det var den tydning af vår gåta,
Som hviskar i din bikt så from.
Och denna tankes minne trängde
Än till din själ i natten skum,
Ett eko likt, när lyran hängde
Med brustna strängar, glömd och stum.

En bitter kalk dig gafs att tömma.
Vid middagsstunden af din dag
De tystnade, de toner ömma,
Likt fogelns drill vid åskans slag.
I tidens qvalm af ångest drivén,
Du ryggade vid molnets hot,
Och missförstådd och öfvergifven
Du bleknad sjönk till korsets fot.

Du stod beredd att pröfva djupen
På nya frågors vida haf,
Då — plötsligt låg i spillror slupen
Och blåögd t löfte gick i qvaf.
Men ljuft din lyras afsked klingar,
En ny Ofelias mot oss än,
På guldbeströdda fjärlsvingar
Kringsväfvande hvar sångens vän.

Fri.

En fogel i ståltrådsburen,
En månadsros i sin bänk
Mig syntes den unga flickan,
Bland tusende blott en länk.

Hon tanklös tog mot hvar hyllning,
Hon gick i kyrkan så snällt;
Som mor och mormor, de kära,
Hon allt fann så väl bestäldt.

Men molnen började skingras,
En vårvind blåste till slut,
För qvaf kändes drifhusvärmen.
Från buren flög fogeln ut.

Hur gladt hennes hjerta klappar,
Från frihet och ljus ej stängdt!
Allt pjunk som en urväxt klädning
Hon harmset i skräpvrån slängt.

Nu först hon tycker sig lefva,
Nu först en vilja hon fått,
Och tankar skjuta i höjden
Som trädens gröna skott.

Och känslor som dalens liljor
Ur dunklet spira opp,
I skiftande regnbågsfärger
De svälla, knopp vid knopp.

Och när hennes hjertas blomkalk
Snart glöder af kärlekens blod,
Det märks, att den blomman druckit
Ur lefvande källors flod.

Det märks, att himmelen öppnats
För henne med fängslets dörr,
Att skönare drömmar hon drömmer
Än barnet i lindan förr.

Bunden.

Hvem minnes ej, hur i vår areopag,
När först om kvinnans frihet högt blef fråga,
De mulna blickar började att låga,
Den matta puls att slå med högre slag?

Der hördes som ett sus af vårens fläkt,
När det i vinterns is omsider brakar
Och solen deri hugger sina vakar
Och strandens bölja blir ur dvala väckt.

Isskorpan hård dock snart på nytt frös till.
En kyla rådde, det drog ut på tiden;
En eftervinter kom, ej än förliden,
Lång tystnad följde efter lärkors drill.

Och hvems var felet? Är hon utan skuld,
Den tama dufvan med sitt bundna sinne,
Som näpet endast kuttrar på sin pinne,
Med näbben vänd mot maken god och huld?

Der i sitt dufslag trygg i vindlös dal,
Hvad vet väl hon om världen och dess välde?
Till närmsta takrand blott sin flykt hon stälde.
Att annat påstå vore grymt förtal.

Och åren fly. Fastän med gråa hår
Hon går sin snäckgång i vår tid af ånga,
Den gräns, som drogs årtusen se'n, den trånga,
Ostraffad ej hon öfverstiga får.

Hon är ett mönster just, på visdom rik;
Hon vet sin sfer, hon »sitter der hon sitter»,
Med balkokettens smak för smink och glitter;
Och hennes själ — ett balsameradt lik.

Den vilseförda.

Hon kom med hjertat så gladt, så lätt.
Till hufvudstaden hon tagit biljett.
Ur hucket två röda kinder lyste,
En blick så klar och en mun, som myste.

»I Stockholm», så skrifver »Cha'lotte», hennes vän,
»På dans får du komma, på bröllop se'n».
Så bjert ser hon allt i den kulna dimma,
Som såge hon kyrkor i julljus glimma!

Nu saktar sig tåget, det sänder ett skri.
Hon blickar omkring sig så stolt, så fri.
»Kom blott», bad ju vännen, »du ej skall rädas,
På herrskapsvis får du bo och klädas».

Hvad menskovimmel! Hvad sorl och larm!
Men ingen räcker henne sin arm.
Hon tänker på hemmet, den stillsamma ängden,
Der fram nu hon förs med den böljande mängden.

Så tillitsfullt med en vänlig nick
En vandrare spörjer hon till — han gick.
Der kommer en annan: Hvar skulle hon hamna?
Hvar får hon sin kära väninna väl famna?

En tredje nalkas. »Hvart vill hon hän,
Så ensam, så ängslig, så vacker, så vän?
Skall här hon dröja så frusen och stilla?
Nej, torka sin tår och följ mig, min lilla!»

Hvad skulle hon tro? Förstulet hon gret.
Hon visar adressen. — »Godt! Vägen jag vet.»
Då fattar hon mod vid den smekande rösten
Och följer, tacksam för skänkta trösten.

Hon kom från stranden vid granars skog —
O, hvart, liten ärla, hvart var det du drog? . . .
Hur många ljus bland de speglande vatten
Der darra som gråt i den mörka natten!

Den fallna.

Hur tryckt af hemliga bojor
Dock är vårt samhällsskick!
Inunder den glänsande ytan,
O, sänk blott en gång din blick!

Bland alla de vidriga svampar,
Som ymnigt frodas der,
Du giftigast henne skall finna,
Vår nya tids hetär.

Hvem är hon, hvar bor hon, du frågar.
Hon skimrar — hon göms i en smyg;
Den lysande världens vrångbild,
En ros — men af papper och tyg.

I fiärdens strålande salar
Hon ställes på exposition:
En fé i sammet och siden,
En drottning med lasten till tron.

Som kindernas smink bedräglig
Är lyckan hon låtsar: en min.
Och något af gränd i parfymen
Förråds, om än aldrig så fin.

I bred kolumn statistiken
Summerar de armas tal,
Allt större tribut de lemna
Till fångelser, hospital.

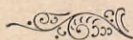
Allt spädare offren blifva,
Förfallet allt fortare går;
I dag liten lilja knoppas,
I morgon hon vissnad står.

Du ser henne på den marknad,
Der lustarne äflas om plats,
Der afnött är verldsstadsfernissan,
Bland samhällets bottensats.

Du ser henne trängas bland mängden
I florsdrägt och söndrig sko,
Med blicken halft spotsk, halft ljusskygg,
En vålnad, ack, utan ro.

Du ser henne, aktad af ingen,
Der som på en cirkus i ring
Med feber och lefnadströtthet
Hon galopperar omkring.

Med läpparne vridna till löje,
Och hjertat så tungt som bly,
Hon dansar, hon jägtar, hon skimrar —
Och göms och glöms . . . för en ny.

Hebe.

I leende bygd, vid en jernvägsstation,
Bland lönn och syré, så sommarsoligt
Ett världshus låg med veranda och bord,
Der gäster sutto tillsammans förtroligt.

Den vackra flickan, som skänkte i,
Tillkallades ofta med röst så smeksam
Af ett par svenner; hon lyssnade först,
Men stannade slutligen liksom tveksam.

»Du har mig lofvat . . . du mins det ju?» . . .
Den ene halft förebrående säger;
Den andre menande mot henne ler,
Som om han tänkte: jag visshet eger.

Men föremålet ej låtsar derom,
Hon framför spegeln profvar ett smycke;
Då mötas rivalernes blickar snabt:
»Hvems skänk är väl detta, hvem har hennes tycke?»

Den sköna, som lätt deras qval förstått,
Betraktar dem klipskt under luggen i pannan,
Och nalkas vänligt, smidigt och tyst,
Men svänger och småler mot — en annan.

Har olja hon gjutit på elden nog?
Hur länge skall denna lek väl räcka?
De båda älskarne se knapt ut
Att tåligt låta sig ständigt gäcka.

Den skälmska Hebe dock snart i smyg
Den ene en fridskyss ger, men rycker
Om en minut i den andres ärm
Och tyst hans hand i en vändning trycker.

Och gäster komma, och gäster gå,
Och alla hon vet med en blick förtrolla;
Men hjertat gifver hon högst åt — två,
Om ock en reservtrupp hon vet behålla.

Min fromma Anna.

Hvad vållar, mitt barn, din yrsel?»
»Ack, kalla det själafröjd!»

Utbrister min jungfru Anna,
Med blicken mot himlen höjd.

»Hvad har du gått i för skola?»
»Jag aldrig i skola gått;
Der råder ett verldsligt sinne,
Der utsås mer ondt än godt.

»Jag hemma mig lärt att läsa,
Att skriva och sy af mor;
Men Gud utur syndasönnen
Mig väckt, och på Jesum jag tror.

»Jag var blott på fjortonde året
(Nu räknar hon tjugutre),
Då Herren upplyste mitt hjerta
Och lärde mig seende se.

»Se'n dess, se'n dess jag ej dansat;
Min spis är vid nådens bord,
I klara som mulna dagar,
Jag fröjdas blott åt Guds ord.»

»Ej leende ros dig lockat,
Ej jublande lärkas sång?
Du aldrig har läst en saga,
Ej dansat kring julgran en gång?

»Du skakar ditt lockiga hufvud?
Du tror, att så Gud befallt?
Och kärlekens sol har lemnat
Ditt unga hjerta kallt?

»Blott korset och törnekronan
Dig tecken äro från Gud?
Blott sabbatsklockornas ringning
Dig bära himmelska bud?

»All lefnadslust, hur oskyldig,
All bildning, hur tröstefull,
Du stämplar, utan att känna,
Som sprungen ur jordens mull.

»Var viss, något band dock fäster
Vid verldsliga ting din håg:
Småsqvallrets och annat mera.
Du tror ej, att re'n jag det såg?

»För nöjet, det vårliga, friska,
Du mist den rätta syn,
Och hålögd din inbillning irrar
Så mellan jorden och skyn.

»Din »frälsare» gör du till fästman,
Allt heligt till hvardagsbestyr;
Du frossar i böner och sånger,
Men sans och besinning du skyr.

»Sök hellre, mitt barn, att nyttja
Din ungdoms läroår —
Från vishetens brunn du eljes
Till sist som en törstande går.»

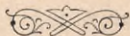

Föreningen för gift kvinnas eganderätt.

»**T**ill riksdagssorlet i väntan spänd
Ni lyssnat och lyssnar ännu
Samt finner er så i en återvändsgränd —
Ja, lugna er der, min fru!

»Ert önskningsmål är så nytt, så nytt.
Om trettio år eller så,
När en komité dess gåtor tydt,
Blir tids nog att tänka derpå.

»Lägg grunden mer djup för edert program,
Med samundervisning som norm;
Då kanske, kanske ni hinner fram;
Det kan bli — partiel reform.»

Dam på modet.

Med bjefs och glitter, med band och fransar,
Och modejournalen som mitt standar,

I lek och dansar

De skönsta kransar

Jag bundit förr, till hvart nöje snar.

Med rätt, med orätt då fick jag bära

Modedockans titel som attribut.

Det gick för nära

Min qvinnoära,

Det måste blifva på gycklet slut.

Likväl på flärden jag silke spunnit

Och guldgaloner, och gossar blå

Jag öfvervunnit,

Med blick som brunnit

Vår tappra krigsmagt jag rådde på.

Nu höjs mitt upprop för nya skansar,
Förskansningskonsten just är mitt värf.
Ej mer på fransar
Och blomsterkransar
Jag nu får slösa en enda skärf.

Förskansningskonsten jag nog fått lära,
Och tör ny öfning deri nog få;
Men vid min ära
Jag nu må svära
Mer offensivt att tillväga gå.

Om förr jag sysslat med bagateller
Och derpå offrat mitt fjärlslif,
Nu bygga gäller
Det citadeller
Åt landets herrar — till tidsfördrif.

Så städs hon följer de gamla fanor
Och bländas lätt af en skenbar vinst,
Och höga anor
Ha hennes vanor
Att hylla mest, hvad hon känner minst.

Frälsningsarmén.

Till Lill-Jans skog en söndag, när middagssolen
blänkte,
Med matförråd och dragspel en fridsam skara kom;
De gamla njöto stilla den ro som stunden skänkte,
Och lifligt i det gröna de unga svängde om.

En sakta bordsbön, framsagd der under svala tältet,
Mig tycktes rätt en gudstjenst för enkla sinnen
gjord,
Och klara fogeldrillar och rika blomsterfältet
Till hjertat talte ljuffigt ett evangeliskt ord.

Då sågos plötsligt gossar och flickor, gubbar, gum-
mor

Till vägen nedanföre sig söka skyndsam stråt;
De ilade vid ljudet af messingshorn och trummor,
En brokig hop att åse, som kom med pomp och stå.

Kring en nymodig fana, i bjert pionröd skiftning,
Ett tåg af män och qvinnor i dammet syntes der;
I hurtig takt de kommo, allt under näsduksviftning,
Det var, vid alla helgon, det var vår »frälsnings-
här»!

Och nu planteras skylten på sammetsgröna vallen,
En sångslagdänga följer så i diskant och dur.
Att öfverrösta orgeln i susningen från tallen
De bedjande »soldater» der stiga fram i tur.

Det gäller här att rycka ur sjelfva dödens käftar,
Och om hvartannat blandas på måfå smått och stort.
Men kanske hjertat flammar, fast olärd tunga häftar?
Om så det är, kan stundom ock något godt bli
gjordt.

Allt dunkelt skall förklaras, allt haltande skall helas
Af denna kult, hvares målsmän ock hittat till vår
zon.

Med hållning, såsom skulle ett karnevalsskämt spelas,
I harnesk vill man träda för . . . kärleken och tron.

Men snart de »frälstes» jubel, så krystadt, tyst för-
klingar.

Likt många foglar granna de flaxat fort förbi,
Och liten lärkas drillar sitt budskap åter bringar,
Och åter susa träden sin stilla symfoni.

Om folket äfven råkat att svälja några piller
Nyss ur qvacksalfvarlådan, det skett med en grimas;
Godt väderkorn det eger och skyr allt gagnlöst
griller

Och njuter sommardagen till slut i landtligt ras.

Louise Michel.

1.

Framgången.

Der franska hufvudstaden
Med urblekt kram sig sirar
Och ur dess idéers affall
Så ymnigt ogräs spirar;

Bland förstadsfabriker och ruckel,
Der hjertat för nöden ryser,
Midt bland de hotande skuggor
Likt en meteor du lyser.

Ett barn du är af »kommunen»,
Ett foster af dess vibrioner,
Uppammadt vid Seinens vaggsång
Om störtade herskaretroner.

I vimlande jättestaden
Allt ser du i dimmig dager,
Och frodigt i grändernas dunstkrets
Han växer, ditt ryktes lager.

Det tusentungade sorlet
Från kyffena, pressadt tillhopa
Uti ditt bröst, likt ett dödsskri
På luft och ljus höres ropa.

Så lidelsefull, exstatisk,
Med ögon som blixtar slunga,
Vi se dig i dammet uppburen
Af armar, svarta och tunga.

Med nerver af stål, med en stolthet,
Som ej för en verld sig böjer,
En ny Jeanne d'Arc din fana,
Den hemskt blodröda, du höjer.

Allt hvad teatraliskt heter
Parisarne sätter i låga:
Det gäller att se och fängslas —
Gif akt! Hvarom är det fråga?

Silence! På en krog i Belleville,
Bland grupper i arbetskläder,
Upp med sin stab på tribunen
Louise Michel nu träder.

Hur blodet i ådrorna sjuder!
Hur blickarne snabba ila!
Ej kufvad af tukthus och fängsel;
Hon ryggar ej ens för en bila.

Hör, hör! Ur skälfvande lungor
För kommande generationer
Till nya marseillaiser
Framstöter hon ord och toner.

Och massans bifallsåska
Nu pyttian i yrsel sätter,
Der hon strör ut en draksådd,
Som gror i förtviflans nätter.

Likt fyrverkeriernas tusen
Mångfärgade, fladdrande lågor,
På sierskans läppar sväfvat
Vårt sekels brinnande frågor.

Elektriska gnistor lika,
Ett magiskt skimmer de gjuta,
Der fjerran från gasguirlander
I dunklet sin blixtnöje skjuta.

I själarnes midnattsskymning
En hemsk reflex de sprida,
Der djupa samhällssären
I jäsande sinnen svida.

Hon sträfvar att göra olidlig
Den tvedrägt hon »kallats» att häfva.
Allt flera minor inunder
De herskande vill hon gräfva.

Nu skall den betryckte förlossas,
All lyx, all lätja försvinna —
Och detta under bland under
Skall varda ett verk af en qvinna.

II.

Oppositionen.

För sina hugskott hon söker
Alltjemt göra propaganda,
Ja, till Saint Germain, det förnäma,
Hon kommer att korten blanda.

Befrielsens sol för alla
Sibyllan re'n upp ser stiga,
»Och er», hon utbrister, »I vänner,
Er främst jag till seger vill viga».

Publikens hållning dock bjuder
Den talande stäffa sin ifver;
Men snart hon, ånyo hänförd,
Fritt lopp åt sin känsla gifver.

Brandfacklan hon åter höjer.
Förakt, sitt förakt vill hon slunga
Mot alla, som öppet ej tala
Med anarkistisk tunga.

Men frasernas trollring har brustit,
Förgäfves hon syns sig bemanna,
Kallsvetten hon skälvande känner
Re'n sippra från sin panna.

Oviljan lös nu bryter:
Sin afgud man skymfar, man hånar.
»Ned, ned med Michel», det skallar;
»Ut, ut!» genom salen det dånar.

Medborgarinnan, så tvingad
Till tystnad, ur salen flyktar,
Och under en skärande hvissling
Den »stolta missionen» lyktar.

Hon blifvit »usée», som det heter,
Men tröst i den drömmen hon finner,
Att doldt la guerre sociale
Ännu under askan brinner.

III.

Den 18 Mars.

Han grytt, kommunens årsdag,
Och i Belleville ett vimmel
Af intransigente sig skoockar
Som moln på stormig himmel.

Den flämtande konstellationen
Paule Minch, Michel, Rouzade
Bland tättnande tobaksskyar
Här åter man helsat hade.

Ett lefve höjs för kommunen.
Och vid banketten flöda
Ånyo talen af henne,
Den rödaste bland de röda.

Och der en Rochefort synes
Med frygiska mössor bekläda
I jublet barn af de mödrar,
Som lugnet och ordningen smäda.

Han är kanske här den ende,
Som bullrets betydelse anar,
Som märker, för hvem och för hvilka
Vansinnet här vägen banar.

Helbregdagörerskan.

Hon bodde nära en kurort
På Münchenslättens plåtå
En mil eller så från stationen,
Från hufvudstaden väl två.

Vidskepelsens giftiga bolmört
Sin qualmiga doft der spred,
Och rykten om under der slogo
Som svärmande bin sig ned.

Trots läkarnes varning strömma
Lättrogna skaror ditut,
Man står der i kö i timmar,
Till dess audiensen är slut.

Man skoekas vid omnibusen:
»Biljett, konduktör, biljett!»
Liksom för ett helgons ynnest
Man täflar på tusen sätt.

Och hvad än oraklet svarat,
Man vänder dock tröstad hem;
En hvar är hjälpt, som betalat
Kontant sin entré: mark fem.

Louise Charot.

Frikänd revolverhjeltinna.

En vacker blondin på tjugutre
För skranket träder, anlagad — o ve! —
För mordförsök på en man, hvars heder
Ej mera vägt än hans tomma eder.

Kanhända hon darrar i hvarje led?
Kanhända hon sjunker i vanmägt ned?
Nej, hög hon står der som en hjeltinna,
Och bifallsblickar omkring henne brinna.

Sitt hemska brott hon bekänner kallt,
Och juryn finner naturligt allt.
Anklagarens röst för applåder ej höres,
Och frikänd bort i triumf hon föres.

Då vänder hon sig, den hämnande brud,
Mot honom, som varit en gång hennes gud.
I salen är dödstyst. Kanske ett minne
Tungt lägger sin hand på den brottsligas sinne?

Hvad glänser der nu i ögat? En tår?
Nej, liksom etsadt i stål der står
Det afsked, som träffar den trolöses öra:
»Gå, ni ert testamente kan göra».

Hur har förvandlats så hennes natur?
Hur blifver lammet en tiger — hur?
Hvad har man ej allt mot qvinnan brutit,
När blod nu för hennes hand så flutit?

Han växer af brott, den mörka ked,
Som vittnar för verlden hvad qvinnan led,
Som täljer de tusen smärtor hon lider,
Der trampad ännu hon förtviflande strider;

Der hjertats perla, der kärlekens skatt
Hon vild kastar bort i sitt vanvetts natt,
Der qvinligheten till pris hon vill gifva,
Att qvinnans — den offrades — Nemesis blifva.

Solbruden.

Hvad fann jag, när jag först mig såg omkring
I qvinnans verld? Hon lefde på beting.
En lifvets medelpunkt af henne söktes.
Var det salongen? Nej. Mitt tvifvel öktes.

En ariadnetråd mig dikten blef
I mina drömmars labyrint: jag skref.
Men snart den blinde gudens pil blef penna,
Och hvart bevis gick upp i själens känna.

Ej någon räknekonst dess qvot oss lär.
Den medelpunkt, jag fann, just hjertat är.
Med annat ord den äfven hemmet kallas.
Hur ljuf! — Men, ack, den icke blifvit allas!

Se'n om en annan medelpunkt jag drömt
För hvarje qvinna, medan soln sig gömt.
Så deltes skyn! Likt Danaë jag glödde.
Och frihet är hans namn, min senast födde.

Ömt egnade jag honom tid och vård,
Band honom kransar i min rosengård.
Så ej mitt lif af kärleken förtärdes —
Min senast födde af dess manna närdes.

Och nu, hur står jag ej uppå hans berg
Och skådar skönt i gryningsljusets färg
Det nya land, hvartill jag nyckeln funnit,
Hvarom en profetia re'n mig hunnit.

Och rundt omkring, från skilda håll, jag ser,
Hur tusenden af qvinnor slå sig ner
Der under palmerna, de stolta, höga,
Ser glädjetårar le i hvarje öga.

Och flera komma. Motstånd gifs väl än,
Men mången fruktande re'n blef en vän
Af framtidsdrömmen om ett likställdt välde
För man och qvinna, hvar dem ödet stälde.

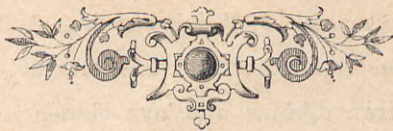
Fins minsta springa, tränger dagern in.
O nya tid, tag gyllne tenen din!
Spinn oss en tråd af skära morgonstrålar,
Och väf en lifsdräll, skön som hoppet målar!

VÅ ÖRNAR.

Till fjells!

Min sättare nyss utbrast: »Hur på tok!
Ett halfark än är tomt i eder bok.
Se endast sjelf! Var god och genast fyll det!
Med några nya rim, jag ber, var god förgyll det!»

»Hvad skall det vara? Skall jag fresta på
Att nu i elffte timmen . . . lyran slå?
En epilog ju slutar mina oder.
Hvad kräfs då mer?» — »Här kräfväs än ett par
klenoder»

* * *

Mot dubbeltoppadt fjell jag ser min stråt!
Till nordens skaldedrottar två — framåt!
Till dem från diktens alla nya länder
Går allfarsväg. Till dem min pilgrimsfärd jag vänder.

Hos dem jag länge såg, hos dem jag ser,
En källas språng, som mod och helsa ger.
Dock skall väl nu min gärd af blyga toner
Jag våga lägga ned för deras snilletroner?

En lifskamp var mig dikten städs och är.
Hvar ny ingifvelse mig högre bär.
Trollspegeln håller sångmön fram — mitt öga
Ser silfverklar Kastalias vågor blomstren löga.

Der, badadt skönt i middagssolens brand,
Jag ser ett hafombrusadt brödraland.
Vid denna syn en blix i fjerran brytes,
En storm mitt hjerta rör, till mod min tvekan bytes.

Henrik Ibsen.

Vid festligt samqväm af ädlaste slag,
I eftersommarens gloria,
På upsaliensisk högtidsdag,
Bemärklig i vår historia,
Han sågs i Fyris åldriga borg
Bland gäster från alla verdens torg,
Han sågs i sitt snilles gloria.

Der »samlingsloven» re'n mötte hans blick,
Den kraft, som det skilda kan ena;
Från gnistrande sympati den här gick
Och syntes sig vida förgrena.
Idéernas skimmer i blånande zon
Smalt hop till en härlig konstellation,
Ej glömd än i dagar sena.

Han talte om konst, om sitt senaste verk,
Om sin inbillnings drömmar.

»Jag ser mina skapelser — väl det märk! —
Ett solsken omkring dem strömmar;
Jag ser dem . . . i nacken till och med» —
Ett leende öfver hans anlete gled —
»Och djupt för dem hjertat ömmar.

»Min fantasi sig reder qvickt,
Den fjärlslätt kan sväfva.
Så tvinna och varpa vi dikt vid dikt,
Så dramats trådar vi väfva.
Så sluts kring en växt, så fin och förnäm,
Det mjuka silket med purpurbräm
Och arbetsjackan, den sträfva.» — —

Nu scenen förändras. Han grubblande står
På utkik vid norska fjorden.
En storm öfver vilda böljor går,
Och mörknande suckar jorden.
I kungliga hjernan, stolt och fri,
Han skapar som bäst då ett stort sceneri
Och qväder de pytiska orden.

Det blommor, det tindrar i sommarens ljus,
Det doftar der åter och klingar.
I fjerran blott höres havvets brus,
Der örnen mot skyn sig svingar.
Hvad vet man väl här om synd och fall?
Men . . . pang, der ett skott ur snåret small —
Allt inom sin ram han tvingar.

En slitning han blottar, så blödande varm,
För häpna blicken — Förskoning!
Han lyss ej till ropet ur skälfvande barm;
För honom blott rätt är försoning.
Och dock han den ger oss ej hvarje gång,
Der ut han oss leder på svindlande spång.
Vi knapt deraf se en förtoning . . .

Han spelar sin läsare månet spratt,
En fint blott att nå sjelfva saken.
Han vet hvar den göms, den förborgade skatt —
På gungande is emot vaken
Hans Sleipner vildt med oss jagar framåt.
Vi följa, men ana ett Rans försåt
I glittret från spegeltaken.

På slägtets nacke han sätter sin fot,
Han kan det som ingen risa:
Han griper fast kring dess hjerterot,
Hvar sjukdoms-mikrob att oss visa.
Men dubbelt skön, när tortyrn är förbi,
En fenix, dess genius, sig svingar fri
Att högt sin förlossare prisa.

Och qvinnohjertat — hvart djup han der ser,
Hvart skum, som dess blomsterö sköljer;
Hvart blindskär der ock för hans blick sig ter,
Och intet hans »prickning» fördöljer;
Men äfven dess perla — hans segerlön —
Han ger oss, infattad, evärdligt skön,
Mer skön för hvar ny, som följer.

Björnstjerne Björnson.

I.

Synnøve.

Det är en sommarqväll på landet.
Jag står och ser mot vägen än —
Nu nalkas posten . . . »Hvar är bandet,
Den lilla boken?» — »Här är den!»

Den föregåtts utaf ett rykte,
Som genom hela pressen klang:
Hvar kritiker sig finna tyckte
I den ett verk af första rang.

Nu i bersån, med rosendoftet,
En krets sig slöt; der roptes: läs!
Vid dämpadt ljus från blåa loftet
Kom frisk en fläkt från gröna näs.

En fogel qvittrade i lunden,
Så smältande sin drill han slog;
Så ljuf, så stämmingsrik var stunden,
Så aningsfullt hvar öga log.

Min broder läste; tyst vi andra
Med tjusning lyssnade dertill
Och läto våra tankar vandra,
Som skalden bjöd, i qvällen still.

Der hördes sång från änglatunga,
Der taltes ord med skaparröst,
Der föllo tårar klara, tunga,
Der suckade naturens bröst.

Hvad sanning ren! Hvad känslor ljufva!
Hvad outgrundlig själsmystik!
Hvad malm i hvarje tankes grufva!
Hur fin, hur spjutlik hvar replik!

II.

Skalden.

Dig många syskon sedan skänktes,
Synnøve, skära rosenknopp!
I mörka djup den blick nu sänktes,
Som skimra såg ditt ljufva hopp.

Hvart täckelse för den gaf vika,
Och magiskt upplät sig hvar port,
Och poesiens verld, den rika,
Blef liksom ryckt ur sömnen fort.

Från Sigurd Slembe, De nygifta
Och till En handske — hvilka namn!
Vår helsning till hvart verk vi vifta
Och möta det med öppen famn.

Hell, sångardrott! Hvar fins din like
I hugens storhet, blickens vidd?
Din diktning är ett solens rike,
Af strålars guld din spira smidd.

Från dina sångers blomsterängar
Hvad doft, hur månget groddbart frö!
Hvad grepp i gyllne harposträngar!
Hvad brottningar i stormig sjö!

Ditt allvar dånande frambrusar,
Ett källsprång likt från urgranit,
Ditt löje är en Faun, som tjusar
Med flöjtens klang Dryaders svit.

III.

Personligheten.

L'Arc de triomphe i dystra skruden
Är hölj'd i dag till sorgfest.
Hvar ädel genius dit är bjuden
Och du som främste hedersgäst.

Man stoftet af Hugo skall viga
Till sista hvilan; processionen
Liksom en flod, hvars vågor stiga,
Till grafven når från sorgetronen.

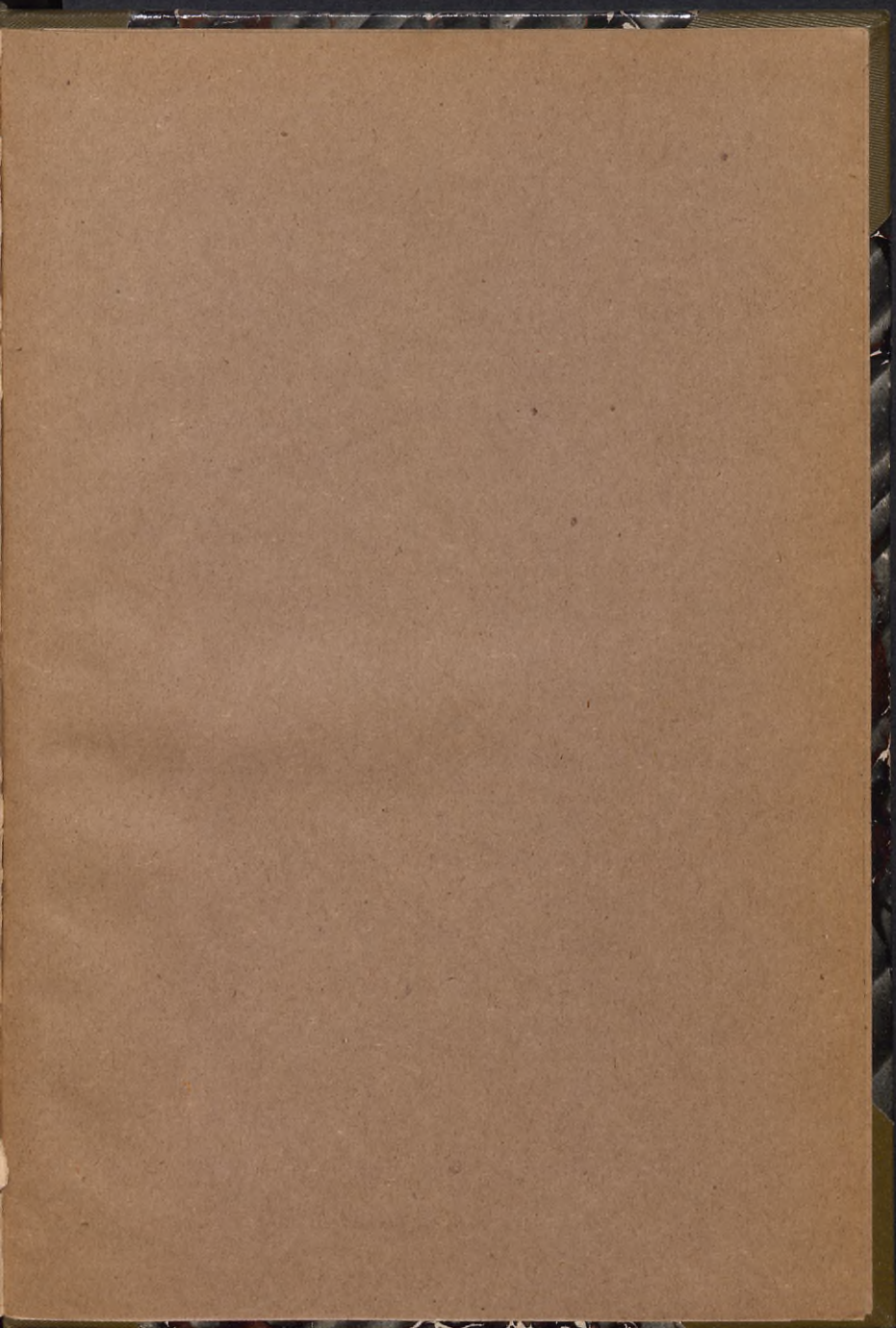
Eliasmanteln du upptagit.
Profetiskt ljuder ock ditt rop,
Men sanning stolt du föredragit
För mystikerns oblat och dop.

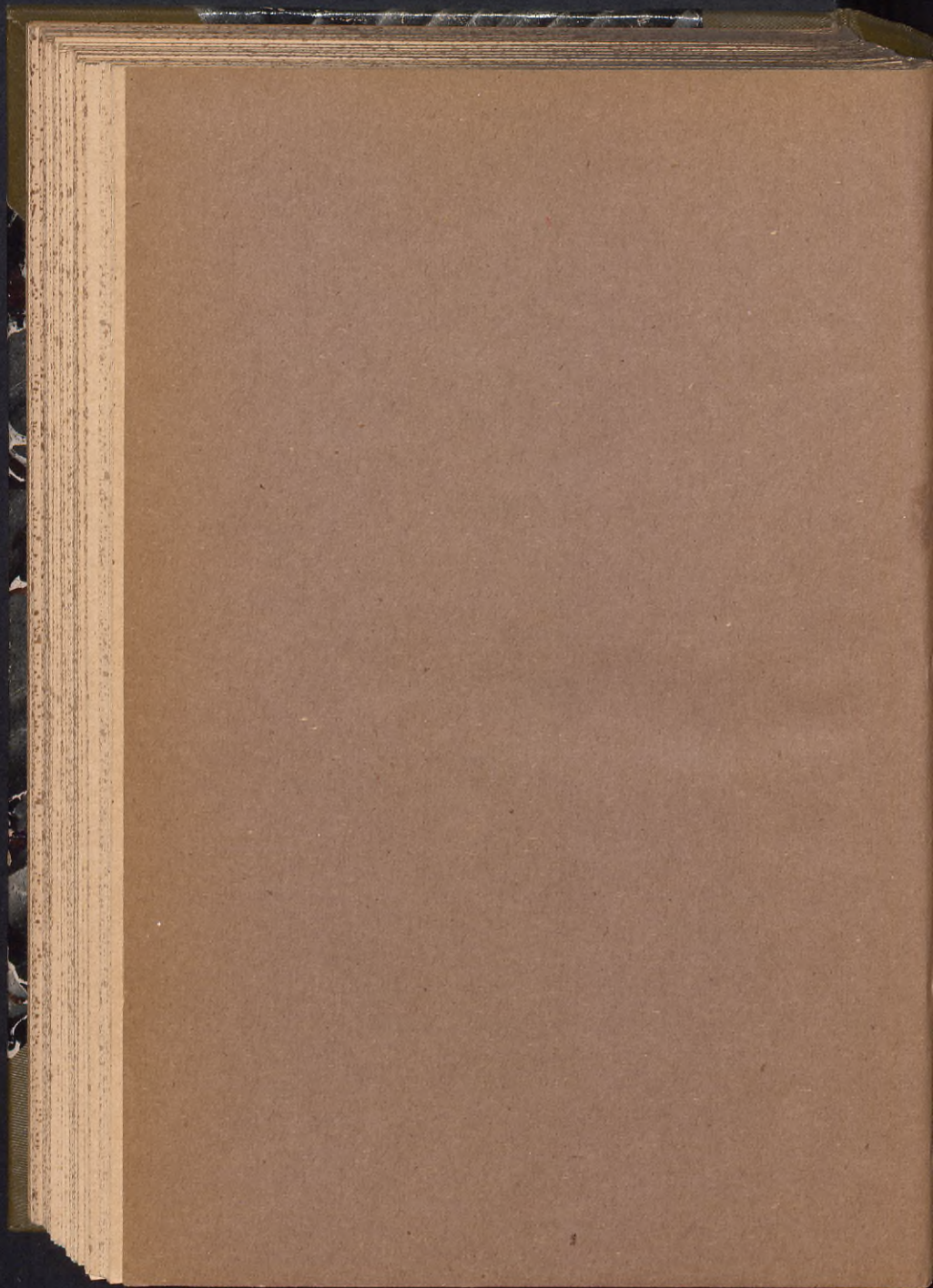
Befrielse du vill predika
I lif, i gerning, tanke, sång.
Din ynglingssjäl kan icke vika,
Fram vill den, fram i djerfva språng.

Men aldrig kunde dig väl hända,
Att du för guden — allt för het —
Blott famnat molnet? att dig blända
Du lät af skenet? — Dock, hvem vet?

I komediens drägt, den lätta,
Hvar mensklig svaghet röj! Och le
Med oss åt skräftet! Allt berätta,
Du, som oss storverk blott kan ge!

6000207497

Göteborgs universitetsbibliotek

